יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאַנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 197 | Łódź, Czwartek, 24 sierpnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאַנג | לאדז. דאנערשטאג, ב׳ אלול תרצ״ג | № 197

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. : אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראַציע

געוועהלט א פרעזידיום פון ציוני. קאנגרעס

לעאָ מאָצקין איז פרעזידענט פון קאָנגרעס. — דאס פרעזידיום בעשטייט בלויז פון לינקע און אלגעמיינע ציוניסטען. — ערקלערונג פון „מזרחי" און רעוויזיאָניסטען, אז זיי האָבען נישט קיין צוטרוי צום פרעזידיום.

א סענסאציאָנעלער אפמאך מיט דער דייטשער רעגירונג

א סכסוך וועגען דעם אופן פון וועהלען דאס קאנגרעס-פרעזידיום

פראָג, (23 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער היינטיגער פאַרמיטאָג-זיצונג, איז געקומען צו אַ שאַרפער דעבאַטע וועגען אופן פון וועהלען דעם קאָנגרעס-פרעזידיום:

די אַלגעמיינע ציוניסטען האָבען פאָרגעשלאָגען, אַז דאָס פרעזידיום זאָל געוועהלט ווערען אויף פערסאָנאַלע יסודות איין פרעזידענט און 8 פרעזידיום-מיטגלידער מיט פאָלגענדער איינטיילונג: 3 פון דער ליגע, 2 אַלגעמיינע ציוניסטען, 1 מזרחי, 1 רעוויזיאָניסט, 1 ראַדיקאַלער און דער 9-טער — דער פרעזידענט לעאָ מאָצקין. דערביי זאָל יעדע פערזאָן בעזונדער געוועהלט ווערען, אַז די פאַרטייען זאָלען האָבען רעכט אַרויסצושטעלען זייערע קאַנדידאַטען.

„מזרחי" און רעוויזיאָניסטען האָבען נישט איינגעשטימט מיט דעם פאָרשלאַג.

„מזרחי" האָט אַריינגעטראָגען אַ צווייטען פאָרשלאַג, אַז אַלע פראַקציעס זאָלען בעקומען צו דריי ערטער אין פרעזידיום.

די לינקע זענען געווען געגען פאָרשלאַג פון „מזרחי", ערקלערענדיג, אַז זיי קענען נישט זיצען אין פרעזידיום צוזאַמען מיט אַ פאַרטיי, וואָס איז אָפיציעל פערדעכטיג אין'ם ארלאָזאָראָוו-מאָרד, זיי קענען מיט די רעוויזיאָניסטען זיין צוזאַמען אויפ'ן קאָנגרעס, אָבער נישט אין אַ סימבאָלישע קערפערשאַפט, וואָס פערקערפערט די ציוניסטישע בעוועגונג, די לינקע האָבען דערביי אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג, איבערצוגעהען איבער דעם „מזרחי"-פאָרשלאַג צו דער טאָג-אָרדנונג.

דער פאָרשלאַג איז 3 מאָל אָפגעשטימט געוואָרען, אָבער אָהן אַ רעזולטאַט.

ביי דער נאָמענטליכער אָפשטימונג זענען אָפ געגעבען געוואָרען 151 פאַר און 149 געגען.

צוליב דער אָנגעשטרענגטער סיטואַציע איז די זיצונג איבערגעריסען געוואָרען.

דער רעזולטאַט פון די וואהלען צום פרעזידיום

פראָג, (23 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער נאָכמיטאָג-זיצונג זענען פאָרגעקומען די וואַהלען פון פרעזידיום לויט פערסאָנאַלען.

געוועהלט זענען געוואָרען:

לעאָ מאָצקין — פרעזידענט, וויצע פרעזידענטען: אוסישקין, רופאיילען, (פון די אַלגעמ. ציוניסטען), איינזש. קאַפלאַנסקי, שפרינצאַק און קאַפלאַן („ליגע"). יצחק גרינבוים (ראַדיקאַלע).

„מזרחי" און רעוויזיאָניסטען האָבען זיך אין דער אָפשטימונג נישט בעטייליגט.

זיי האָבען אָפגעגעבען אַן ערקלערונג, אַז זיי האָבען נישט קיין צוטרוי צום פרעזידיום.

וועגען וואס עס וועט היינט רעדען דער ד"ר רופין

פראָג, (23 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער מאָרגענדיגער זיצונג וועט ד"ר אַרטור רופין האַלטען אַ רעפעראַט וועגען די דייטשע יודען.

אין דעם רעפעראַט וועט רופין געבען אַ זעהר סענסאַציאָנעלע ערקלערונג.

ווי יט"א דערוויסט זיך וועט ד"ר רופין אָפ געבען פאָלגענדע ערקלערונג:

ערב דער קאָנגרעס-וואָך איז געשלאָסען געוואָרען אַן אָפמאַך פון דער דייטשער רעגירונג, לויט וועלכען דייטשלאַנד וועט דערלויבען די עולים קיין ארץ-ישראל מיטצונעמען פון דייטשלאַנד אַ חוץ טויזענד פונט, אויך סחורה אין דער ווערט פון 3 מיליאָן דייטשע מאַרק. נאָך דעם ווי דער דאָזיגער סחורה-קאָנטינגענט וועט אויסגעשעפט ווערען, וועט ער ווייטער 3 מאָל קענען בענייט ווערען.

די דייטשע רעגירונג האָט דערביי געשטעלט אַ בעדינג, אַז די סחורה זאָל נאָר געשיקט ווערען קיין ארץ-ישראל.

דער אָפמאַך איז געשלאָסען געוואָרען צווישען דער דייטשער רעגירונג מיט אַ צענטראַל-יודישער קערפערשאַפט, וועלכע רעפרעזענטירט די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס אין ארץ-ישראל, ביז ס'וועט געשאַפען ווערען אַ געמישטע קערפערשאַפט, וועלכע וועט רעאַליזירען די טראַנזאַקציעס, וועט די דאָזיגע ענינים ערלעדיגען די אַנגלאַ-פאַלעסטין-באַנק.

נאכט-זיצונג וועגען דער לאגע פון די דייטשע יודען

פראָג, (23 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער אַקציאָנס-קאָמיטעט האָט אָפגעהאַלטען אַ נאַכט-זיצונג, אויף וועלכער ס'איז אַרומגערעדט געוואָרען די לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד און די שטעלונג פון קאָנגרעס.

א בעדינג פון ד"ר חיים ווייצמאן

פראָג, (23 (יט"א טעלעגראַפיש)

ד"ר חיים ווייצמאַן, וועלכער האָט געווילט אין קאַרלסבאַד איז היינט אָפגעפאָהרען פון טשעכיען נישט בעזוכענדיג דעם קאָנגרעס.

וויצמאַן האָט בעת די פערהאַנדלונגען געשטעלט אַ בעדינג, אויסצושליסען די רעוויזיאָניסטען פון דער ציוניסטישער פאַרטיי.

לייב יפה האט רעפערירט וועגען דעם קרן היסוד

פראָג, (23 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט אין אָוענד איז ווידער פאָרגעקומען אַ פלענאַר-זיצונג פון קאָנגרעס, אויף וועלכער לייב יפה האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען קרן היסוד.

דאַן איז ווידער פאָרגעקומען אַ פייערליכע זיצונג געווידמעט דעם יובילעאום פון מ. אוסישקין.

רעדעס לכבוד דעם יובילעאום האָבען געהאַלטען: דער קאָנגרעס-פרעזידענט לעאָ מאָצקין און נחום סאָקאָלאָוו.

די זיצונג האָט געטראַגען אַ פייערליכען כאַראַקטער.

פון דער „מכביאדע"

פראָג, (23 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין אינדיווידועלען טורניר אין פינג-פאָנג האָט עהרליך (פון פוילען) בעזיגט יוקערן (פון טשעכיען).

גאנדי ארויסגעלאזט געווארען אויף דער פריי

פאאנא, 23 (ספ. טעל.) גאַנדי איז היינט אַרויסגעלאָזט געוואָרען פון טורמע.

די מאכט האָט איהם דערביי נישט געשטעלט קיין שום פאָליטישע בעדינגונגען.

גאַנדי איז בעגריסט געוואָרען דורך זיינע אָנהענגער.

צו באיקאטירען פוילישע סוחרים און האנדווערקער

פאדערט אויף א דייטשע ארגאניזאציע אין טארן

טאָרן, 23 (ספ. טעל.)

מיט א געוויסער צייט צוריק האָבען זיך דאָ בעוויזען פלוג-בלעטער אין דער דייטשער שפראַך מיט דער אויפפאָדערונג, אז די ארטיגע דייטשען זאָלען באָיקאָטירען דאָס פוילישע סוחרטום און דעם פוילישען האַנדווערק.

אין שייכות דערמיט האָט די מאכט פעראָרדנט אַן אויספאָרשונג צו דערגיין ווער עס זענען די מחברים פון דער אנטי ווירטשאַפטליכער און אנטימלוכה'שער אקציע.

די אויספאָרשונג האָט ארויסגעוויזען, אז איינער פון די הויפט אויסברייטער פון די פלוג בלעטלעך מצד א געוויסער דייטשער אָרגאַניזאַציע איז אַ געוויסער פראַנק-לייטער פונם דייטשען סיים ביוראָ אין טאָרן.

בעת דער רעוויזיע אין פראנקס וואוינונג האָט מען געפונען 800 פלוג בלעטלעך, וועלכע מ'האָט קאָנפיסקירט.

די ווייטערדיגע אויספאָרשונג דויערט.

ארעסטען אין טשענסטאכאוו

אין שייכות מיט די אנטיסעמיטישע עקסצעסען

טשענסטאָכאָוו, 23 (טעלעפאָניש)

אין שייכות מיט די אַנטי-יודישע געשעהעניסען זענען דאָ היינט ארעסטירט געוואָרען צוויי מיטגלידער פון דער ענדעקישער פארטיי — דער אבסאָלווענט פון פאָליטעכניקום יערזשי גזשימעק און דער איינהאבער פון מאַיאָנטעק אין קאָסאָווי, אין באַנדאַנאָוויטש.

אהן א סימן צלם אלוקים...

דאס וועלען זיין די אמת'ע הדרת פנים'ער

בערלין, 23 (ספ. טעל.)

דער פרייסישער אינערן-מיניסטער גערינג האָט ארויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, לויט וועלכער עס דאַרף געלייגט ווערען בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט און עס מוזען בעזונדערס געפאָרשט ווערען די פערזאָנען, וואָס ווערען גענומען צו פּאָליציי-דינסט.

מען וועט מוזען נישט נאָר דערווייזען די אַרישע אָפשטאַמונג, נאָר אויך אין די גאַנצע הונדערט פראָצענט אויסזעהן אויסגעשפּראָכען אַריש.

קאזאצקער יושר

שווער פערוואונדעט א סאציאליסטישען דעפוטאט אין דאנציג

דאנציג 23 (טעלעגראפיש) נאָך א גע ריכטס פּראָצעס בנוגע פרייע פּראָפעסיאָנעלע פער באנדען, איז א היטלעריסטען גרופּע בעפאלען דעם סאָציאליסטישען דעפּוטאט שמידט, וועלכער איז ארויס פונ'ם געריכטס בנין, און איהם שווער פער וואונדעט.

פּאָליציי האָט ארעסטירט בלויז... שמידן, נישט פערהאלטענדיג קיינעם פון די אָנפאלער.

געשטארבען א גרויסער מאטעמאטיקער

בערלין, 23 (ספ. טעל.)

מחמת טויט פון אַ לייפּציגער אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָר, ד"ר לעאָן ליכטענשטיין, האָט דער פּוילישער קאָנסול אין לייפּציג, אין נאָמען פון די פּוילישע עמיגראַנטען אַרויסגעשיקט אַ קאָנדאָלענץ צו דער אלמנה.

ליכטענשטיין איז געווען איינער פון די בעדייטענדסטע דייטשע מאַטעמאַטיקער.

אַ געבוירענער אין וואַרשאָ האָט ער זיך שטענדיג שטאַרק אינטערעסירט מיט פּוילען.

דער פראצעס פון וויעטשארעק קראוטשינסקי

פּויזען, 23 (טעלעפאָניש)

דאָס קרייז-געריכט האָט בשעתו נאָכ'ן בעטראַכטען דעם פּראָצעס פונ'ם קאָמוניסט יוזעף וויעטשאָרעק, וועלכער איז בשעתו געווען טעטיג אין שלעזיען — איהם פערמשפט אויף 2 יאָהר פעסטונג.

בעת מען האָט איהם געפיהרט אין דער פעסטונג. איז איהם געלונגען צו ענטלויפען קיין בערלין, וואו ער האָט געאַרבייט אין דער „ראָטע פאָנע".

נאָך דער לעצטער היטלער-איבערקעהרעניש איז וויעטשאָרעק געקומען קיין וואַרשאָ און דערנאָך קיין פּויזען, וואו ער האָט ענטוויקעלט אַ לעבהאַפטע טעטיגקייט אונטערן נאָמען קראַוטשינסקי.

אין חודש מאַי איז ער אַרעסטירט געוואָרען.

אין רעזולטאַט פונ'ם היינטיגען געריכטס-פּראָצעס איז ער פערמשפט געוואָרען אויף 5 5יאָהר טורמע.

לונאטשארסקי אלס סאוויעטישער געזאנדטער אין שפאניען

מאָסקווע, 23 (ספ. טעל.)

לונאַטשאַרסקי איז נאָמינירט געוואָרען אַלס סאָוויעטישער געזאַנדטער אין שפּאַניען.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג און, סעקסועלע בעראַטונג.

אַלע ארט אַנאַליזען.

נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לגמשניצע-פּרייזען.

דער יסוד פאר׳ן פאשיזם
קאנגרעס פונ׳ם צווייטן אינטערנאציאנאל

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

פון די ביז איצטיגע בעראטונגען פונם קאנגרעס איז צו זעהן, אז ער וועט האבען ביז׳ן סוף א טעארעטישן כאראקטער.

דער נעכטיגער טאג האט מיט זיך געבראכט א רעדע פון רענאדעל׳ן, וועלכע איז אויפגענומען געווארען מיט באגייסטערונג.

אנ׳אינטערעסאנטער מאמענט אויף דער קאנפערענץ איז געווען דער ארויסטריט פונם דייטשען סאציאליסטישען עמיגראנט, אטאן וועלס, וועלכער האט די גאנצע אחריות פאר די געשעהענישען אין דייטשלאנד ארויפגעווארפען אויף די קאמוניסטען, אויף אייראפא און אויף דער ארבייטסלאזיגקייט אין דייטשלאנד. דער דאזיגער ארויסטריט פונם דייטשען עמיגראנט איז אויפגענומען געווארען קאלט און האט ארויסגערופען אנ׳אלגעמיינע ענטוישונג.

נעכטען האבען אויך גערעדט: אלטער פון „בונד" און דעפ. ניעדזשאלקאווסקי פון פ.פ.ס. וועלכער האט אדורכגעפיהרט אנ׳אנאליז פון דער סיטואציע ביי דעם מיטעל-קלאס, און זיך ספעציעל אפגעשטעלט אויף דער דערשיינונג פון דעם אזוי-גערופענעם דעקלאסירטען עלעמענט, ד. ה. אר-בייטסלאזע ארבייטער און אינטעליגענטען, וועלכע בילדען דעם יסוד פאר דער ענטוויקלונג פון פא-שיזם.

פאריז, 23 (ספ. טעל.) היינט האט אויפן קאנגרעס פון צווייטען אינטערנאציאנאל גערעדט דער דעלעגאט פון דער טשעכאסלאוואקיי, ווינטער און דער דעלעגאט פון די רוסישע סאציאליסטען-עמיגראנטען אבראמאוויטש.

ביידע האבען זיי שארף געטאדעלט די פא-סיוויטעט פון דער סאציאל-דעמאקראטיע בעת׳ן היטלער אטענטאט אין דייטשלאנד.

דער רעדנער פארקער האט געפאדערט א דיקטאטור פונ׳ם פראלעטאריאט און געפאדערט איבערצורייסן אלע באציהונגען מיט די בורזשואזע פארטייען און רעגירונגען.

אינטערנאציאנאלער תבואה-הסכם

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

היינט איז געמאכט געווארען א וויכטיגער שריט פאראויס אין דער ריכטונג פון אנ׳אינטער-נאציאנאלער פערשטענדיגונג, דורכ׳ן אננעהמען דעם פרינציפ, אז די תבואה-פרייזען אויפ׳ן אינטערנא-ציאנאלען מארק דארפען בעצייכענט ווער־ען אין גאלד אהן דעם צושלאג פון די צאל־אפצאלען.

אין משך פון די 4 חדשים פראבע־צאטירונגען דארפען די טאריפען אין די אימפארטירענדע לענ-דער בלייבען נישט געענדערט.

ענגלישער פלאט פערשטארקט זיך

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

„דיילי טעלעגראף" האט אפגעדרוקט אנ׳ארטיקעל וועגן די בוואפענונגען אויפן ים.

אין דעם דאזיגען ארטיקעל ווערט אונטערגעשטראכען. אז אין שייכות מיט׳ן נייעם פראגראם פון בויען שיפען אין די פאראייניגטע שטאטען, יאפאן, פראנקרייך און איטאליען — איז די ענג-לישע אדמיראליטעט געצוואונגען בעוועגן אנצונעהמען שריט, וואס זאלען שיצען דעם ענגלישען פלאט פאר ווייטערדיגער אפשוואכונג.

די אדמיראליטעט וועט זיך, אלזא, בעמיהען, אז עס זאלען ווערען אויסגעבויט נייע 25 מאדער-נע קרייצער-שיפען, 15 — 18 טארפעדא-שיפען און אונטער-וואסער-שיפען. די צאהל מאטראסען זאל פערגרעסערט ווערען מיט 10 טויזענד מאן, און די מאנעווערס אויפ׳ן ים זאלען אפטערס אדורכגעפיהרט ווערען ווי איצט.

דער „דיילי טעלעגראף" שרייבט אונטער, אז זייט 150 יאהר איז דער ענגלישער פלאט, אין פערגלייך מיט אנדערע, נישט געווען אזוי שוואך ווי איצט.

די מגפה פון קאמוניסטען-ארעסטען אין דייטשלאנד

בערלין, (ספ. טעל.)

אין רעזולטאט פון די אבלאוועס, וואס זענען אדורכגעפיהרט געווארען אין דער פאריגער נאכט, זענען אין נירענבערג ארעסטירט געווארען 43 קא-מוניסטישע אנפיהרער, און אין האמבורג 17 פער-זאן, וועלכע זאלען האבען, אלס ארגאניזירטער געזאנגס פעראיין, געפיהרט א קאמוניסטישע טע-טיגקייט.

אין קעלן זענען פערד־האלטען געווארען 37 קאמוניסטען, וועלכע זענען אפגעשטעלט געווארען אינ׳ם קאנצענטראציע לאגער.

אלס רעוואנש פאר דער אגיטאציע, וואס איז געפיהרט געווארען אין איגסבורג דורך נישט געכאפטע קאמוניסטען, וועלען די אינטערנירטע אין דעם ארטיגען קאנצענטראציע לאגער אין דא-כאו בעקומען אין משך פון 2 וואכען פערקלענער-טע שפייז פארציעס.

אין דער געגענד פון קעסעלד זענען ארע-סטירט געווארען 30 קאמוניסטען, ביי וועלכע מען האט געפונען א גרעסערן סכום ביקסען.

אין דיסעלדארף האט מען ווייטער ארעסטירט 29 פערזאן ובתוכם 4 געוועזענע קאמוניסטישע דעפוטאטען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	85.50
3 פראצענטיגע בוראוולאנע —	39.00
4 „ דאלארובקא —	48.50
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	52.00
8 „ ווארשאווער פאנד-בריף	43.13
8 „ לאדזער „ „	40.75
ענגלישער פונט — — —	29.50
דאלאר — אפיצ. 6.55, נישט אפיצ. —	6.51
גאלד-דאלאר— — — —	9.02
גאלד-רובל — — — —	4.75
דייטשער מארק — — —	2.11

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 24 אויגוסט 1933

11,57 צייט סיגנאל. 12,05 גראמאפאן. 12,25 פרעסע. 12,33 קאמוניקאט. 12,35. מוזיק. 12,55 ידיעות. 2,55 גראמאפאן. 4,00 פראגראם פאר קינדער. 4,30 רועט. 5.00 רעפעראט. 5,15 מאנדאלין קאנצערט. 6,15 רעפעראט. 6,35 דזשעז טאנץ. 7,05 פערשידענעס. 7,20 לאדזער פאסט קעסטעל. 7,40 פעליעטאן. 8,00 קאנצערט 8,50 אווענד ידיעות. 9,00 קאמוניקאט. 9.10 קאנצערט 10,00 קאנצערט פון טשעכאסלאוואקיי. 10,25 ספארט 10,35 קאמוניקאטען. 10,40 מוזיק פון טשעכאסלאוואקיי.

ביי דער ערעפנונג פון ציוניסטישען קאנגרעס

איינדריקען פון אונזער ספעציעלען שליח ד. שמיר

די „לוצערנא" ליגט אין א בוי, א ריזען-גרויס הויז מיט א פראכטפולער האלע. אלע וועגן, וועלכע פיהרען אהין, זענען פול מיט מענשען. דער זאל מאכט אימפאזאנטען איינדרוק.

אויפ׳ן פאדיום זענען געזעסען א טייל פון די זשורנאליסטען, דער אקציאנס-קאמיטעט, די עקזעקוטיווע, דער עולם פונ׳ם פאדיום אויפ׳ן זאל איז געווען וואונדערבאר. אויף דער לינקער זייט דעלעגאטקעס און דעלעגאטען פון דער אר-בייטער-פארטיי מיט רויטע בלומען. א סך יונגע-לייט, רעכטס — די עלעגאנטע מיט סמאקינגעס, וועניג פרויען, א שארפער קאנטראסט. דא, דער עלעגאנטער עולם, אויסגעפוצט אין באל-טואלעטען, דארט — די ארבייטערשאפט, פשוט אנגעטאן.

פונקט האלב אכט א זייגער, דער זאל איז נאך געווען האלב געפולט, הערט מען א פאר מענשען פלעסקען אין די הענד, און רופען „בראוואַ". מען קוקט זיך אום און מען דערזעהט פאלגענד בילד: צוויי אוניפארמירטע ברוינע-העמדעלדיגע בחורים מארשירען מיט די שטעקעלאך אין דער האנד אין זאל אריין, הינטער זיי וולאדימיר זשא-באטינסקי, מיט א שמייכעל אויפ׳ן פנים. נאך איהם ווידער צוויי „בע׳ברוינטע".

מיטאמאל הויבט זיך אן א געפייפעניש. זשאבאטינסקי ווערט בלאס, געהט אבער מיט מי-ליטערישען שריט אויף זיין פלאץ. נאכדעם איז געווארען רוהיג.

מיט א פערשפעטיגונג פון א האלבער שעה ערעפנט דאס פרעזידיום. ס׳קומען אריין: בערל לאקער, בראדעצקי, סאקאלאוו, ניומאן, פא בשטיין. אלע אין סמאקינג, סאקאלאוו אין פראק, מען נעמט פלאץ ביים טיש, וועלכער איז איבערגעצויגען מיט א רויט טוך. נעבען פלאץ פונם פארזיצער שטעהט א שטוהל בעדעקט מיט א שווארץ טוך. דאס איז פריהער געזעסען ד״ר חיים ארלאזאראוו ז״ל.

האלב ניין א זייגער קלאפט דער סעקרעטאר פון דער קאנגרעסלייטונג. ד״ר פראנץ קאהאן. דריי מאל מיט א האלצענעם האמער. סאקאלאוו שטעהט אויף און ער עפענט דעם קאנגרעס, און די פאטא גראפען ארבייטען.

ביים בעגריסען דעם טשעכישען פאלק, און פונם פרעזידענט מאסאריק, שטעהט דער עולם אויף און מאכט שטורמישע אוואציעס.

Dr. med.
Czarnożył
POWRÓCIŁ
AL. KOSCIUSZKI 69, tel. 224-94.
Godziny przyjęć od 9-10 i od 4-6 popoł.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1-2 בייטאג און פון 4-7 נאכמ.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8-10 פריה, פון 12-2 נאכמ. און פון 5-8 אווענד, זונטאג פון 9-11 בייטאג.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 בייטאג
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייז

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
פ. שאץ
לאדז, פעטריקאווער 37.
טעל. 230-85
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א.א.

צו פערקויפען
א שרייבמאשין 14/4, פאסט ניי צו פערקויפען. אנפרעגען פון 9-10, 3-5. טעלעפאן 148-24.

פערשידענעס
א פעהיגער יונגערמאן פון בארי-סלאוו (גאליציען) מיט גוטע רעקאמענ-דאציעס זוכט א פאסטען ביי וואס ס׳זאל נישט זיין געגען קלענסטען געהאלט. — אפערטען אונטער „B" אין אדמ. 4330

צאהן-ארצט
St. Gelberg
14 זאוואדזקא 14. טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 10-2 און פון 4-7 אוו.

Dr
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-4, 8-9 אוו.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוזעק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאריעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס׳איז ערעפענט געווארען דאס
אמבולאטאריום
ביים פעראיין „מלבוש ערומים"
שעניעוויטשא 3/5,
וואו ס׳ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ׳ן ארט. שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען
מיט וויזיטען אהיים
נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאה-לונגען.
די פערוואלטונג.

Dr. med.
B. ROBINSON
צוריקגעקעהרט
10 פיעטריקאווער 10
טעל. 131-86
נעמט אן פון 3-4 נאכמ. און 7-8 אוו.

פאר
גאלד, בריליאנטען
און לאמבארד-קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

8 קל. גימנאזיום און פאלקס-שולע
„בית אולפנא"
פיעטריקאווער 111 אל. קאשטשושקי 48 טעל. 176-46
די דירעקציע פון גימנאזיום און פון דער פאלקס-שולע מאכט בעקאנט אז די איינשרייבונגען אין אלע קלאסען קומען פאר טעגליך פון 10—2 נאכמ. דער שכר למוד פערקלענערט. פאר שילער אבסאלווענטען פון דער פאלקס-שולע ספעציעלע דערגענצונגס-קורסען פאר למודי קדש.
די למודים האבען זיך שוין אנגעהויבען.
דירעקציע און פערוואלטונג.

Z prawami Gimnazjów Państwowych
Gimnazjum Humanistyczne Męskie
oraz Prywatna Szkoła Powszechna
I. Kacenelsona
w Łodzi, ul. Zawadzka 43, tel. 151-79
אנמעלדונגען פון נייע שילער נעמט אן די קאנצעלאריע טאג-טעגליך פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אווענד.
די עקזאמענס אין אלע קלאסען דויערן.
אין דער מוסטערהאפטער „פרעבעל-שולע" ווערען אנגענומען קינ-דער פון 4 יאהר אן. (אין די אנפאנגס-קלאסען זענען די פרייזען רעדוצירט).

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 24 אויגוסט 1933

און וואס זאל מען איצט טון?

צווישן דייטשע סאצ.-דעמאקראטען אין פאריז

עס קומט מיר אויס כמעט טעגליך צו טרעפן אין פאריז פיהרענדע פערזענליכקייטן פון דער דייטשער סאציאל-דעמאקראטיע און פון דער געווערקשאפטס-בעוועגונג — מענשן, וואס האבן געשפילט א גרויסע ראלע, געשטאנען בראש פון הויכע אדמיניסטראטיווע און פאליטישע פאסטענס, און וועלכע טראגן א גרויסע אחריות פאר דער בעוועגונג.

די דאזיגע פיהרענדע פערזענליכקייטן האבן געהערט צו פארשידענע ריכטונגען — רעכטע, ליגקע, צענטרום א. א. וו. און איך פרעג יעדן פון זיי: ווי אזוי איז דאס געקומען?

ווען זייט איהר בעגאנגען דעם פעהלער? דעם ערשטן פעהלער?

אין וואס איז דער דאזיגער פעהלער בעשטאנען?

און וואס דענקט איהר ווייטער צו טון? ווי אזוי ווערט איהר האנדלען איצט?

און פון די תשובות, וועלכע איך בעקום האב איך דעם איינדרוק, אז די פיהרער האבן נאך עד היום זיך נישט אבגעגעבן א דין וחשבון איבער די געשעהענישן.

אזוי צ. ב. האט א פערזאן, וואס האט דיריגירט מיט גאנץ בערלין, מיר געזאגט, אז גוט באטראכטענדיג, זעהט ער נישט, ווען און ווי אזוי די דייטשע סאציאל-דעמאקראטן האבן שלעכט געהאנדעלט, ווען און ווי אזוי איז זי בעגאנגען א פעהלער אין איהר פאליטיק.

„עס דאכט זיך מיר — זאגט ער — אז מיר האבן קיינמאל אנדערש נישט געקאנט האנדלען. אפשר בלויז באלד די ערשטע טעג פון דער רעוואלוציע, באלד נאך דער מלחמה-מפלה, דעמאלס איז אפשר מעגליך געווען צו שאפן באמת א נייע דייטשלאנד. נאר מיר האבן מורא געהאט; מיר זענען נישט געווען פריי אין אונזערע בעוועגונגען, די זיגרייכע מלוכות האבן געהאט די הויפט-דעה איבער אונזער לאנד; און א חוץ דעם האבן מיר געהאט די וויכטיגסטע דאגה ווי אזוי אבצוהאלטן ווען דאס לאנד פון א קאטאסטראפע — ווירטשאפטליך און פאליטיש. און ביי אזא סיטואציע איז שווער זיך צו אנטשליסן אויף ראדיקאלע רעוואלוציעס און געהן אויפ'ן וועג פון א בירגער-קריג. עס קען זיין, אז מיר האבן געהאט דאמאלס א טעות — ווען מיר בעטראכטן די געשעהענישן פון איצט — אבער אין יענעם מאמענט האבן מיר נישט געזעהן קיין אנדער אויסגאנג, ווי שאפן די רעפובליק און אויסנוצן אלע כחות פון לאנד".

— און שפעטער?

— שפעטער איז שוין געווען צו שפעט.

„דער נאציאנאליזם האט צוליב דער מפלה און ווירטשאפטליכן קריזיס געמאכט פארטשריטן מיט א פיבערהאפטער שנעלקייט, אזוי אז מיר האבן שוין גארנישט געקענט טון און דערצו איז צוגעקומען די שפאלטונג אין די רייהען פון דער ארבייטערשאפט, וואס האט גאר פערשוואכט די ארבייט פון דער סאציאל-דעמאקראטיע, דאס האט געגעבן דעם איבעריגן שוטא די מעגליכקייט צו פערשטארקן זייערע פאזיציעס, ארייגציהען אין זייערע רייהען אלע אומצופרידענע עלעמענטן".

עס זענען פערהאן אבער אנדערע פיהרער צווישן די סאציאל-דעמאקראטן, וואס טראכטן גאר אנדערש; לויט זייער מיינונג האט די סאציאל-דעמאקראטיע געהאט גענוג שאנסן אויף ערפאלג. ווען זי וואלט בעגאנגען אויף א ריזיקע, ווען זי וואלט געוואגט ענערגיש צו בעקעמפן דעם נאציאנאליזם אין די ערשטע טעג פון זיין ענטשטעהן און אפילו שפעטער — אפילו נאך אין 1930; מיט דער הילף פון דער פרייסישער פאליציי, ביי א דרייסטער פאליטיק, וואלט מען געקענט אימפאנירן די מאסן — מיט שארפע מיטלען אויסווארצלען דעם היטלעריזם; א ריזיקאלישע פאליטיק אפשר, נאך מיט גענוג שאנסן אויף א נצחון.

די חילוקי דעות צווישן די פארשידענע ריכטונגען פון דער דייטשער סאציאל-דעמאקראטיע, וואס געפינען זיך אין גלות זענען גענוג שטארק, בעזונדערס אין זייערע אבשאצונגען פון דער פערגאנגענהייט; נאר מען זוכט וועגען אויף ווייטער.

וואס זאל מען איצט טון?

אין פראג, אין סאארגעביט, אין פאריז, אין ציריך זיצן פיהרענדע פערזאנען פון דער פארטיי און פשוטע מיטגלידער און טראכטן וואס זאל מען טון?

די פאליטיק פון היטלערס באנדעס האט שוין ביי די עקסטרעמסטע אפטימיסטן צוגענומען יעדע אילוזיע — דער גורל פון לעבן איז די טרויריגסטע תשובה פאר די יעניגע, וואס האבן געהאפט דורך שוויגן אבצוראטעווען לכל הפחות דאס לעבן פון די סאציאל-דעמאקראטן, זייערע פערזענליכע פרייהייטן. די מעסיגסטע פיהרער ווערן יעדן טאג אויף א בעסטיאלישן אופן געמארדעט, דער סאדיזם פון די הערשענדע לייט פון דריטען רייך האט דערגרייכט שוין די העכסטע מדרגה — ווייטער קען שוין דער טייוועל אליין נישט געהן. א געפיהל פון שרעק און אבשוי כאפט דורך יעדן, וואס לייענט די דייטשע צייטונגען אדער צו הערן עס דערגעהן ידיעות איבער די טאג-טעגליכע מארדן און ציניקע שפאטונגען איבער מענשן, וואס בעטעקען קיין שום פערברעכן נישט. אלע אילוזיעס זענען פארביי.

מאר וואס בלייבט צו טון?

א טייל סאציאל-דעמאקראטן זעהט דעם אויסגאנג אין א מלחמה; זיי זענען איבערצייגט, אז די פאליטיק פון היטלערן מוז ברענגען צו א צוזאמענשטויס מיט שכנישע מלוכות — דאס איז אונפערמיידלעך; די פראוואקאציעס אין בעציהונג צו עסטרייך היינט. צו אנדערע לענדער — מארגן, מוזען ברענגען צו א צוזאמענשטויס און דאן וועט קומען די קאטאסטראפע—די מיליטערישע מפלה.

די דאזיגע שטעלונג אויף מלחמה, וואס האט א סך אנהענגער צווישן די פאליטישע עמיגראנטען אין פאריז, האט אבער זעהר א סך גענער; די פראגער זענען אנטשיידן געגען — ראשית זענען זיי בכלל געגען מלחמה, והשנית האלטן זיי, אז מלחמה וועט דינען היטלערן, קאנצענטרירן נאך שטארקער ארום איהם די מאסן.

די געגנער פון מלחמה האפן מעהר אויף ווירטשאפטליכע קריזיסן און אויף אנטוישונג פון די היטלערישע לייט גופא. די הבטחות וועלען דאך נישט רעאליזירט ווערן; די אלע „סאציאליסטישע" עקספערימענטן זענען געבליבן אין פראגראם, אויפ'ן פאפיר, די רעוואלוציע איז ערקלערט געווארן פאר פערענדיגט — און די מאסן האבן סוף כל סוף גארנישט בעקומען. דער קאפיטאל, וועלכן מען האט אזוי העפטיג קריטיקירט ביז איידערגע חדשים צוריק, הערשט פראנק און פריי, ווי אין די פריהערדיגע גוטע צייטן; די יענע היטלעריסטן, וואס האבן געמיינט ערנסט מיט'ן „אנטיקאפיטאליזם" זענען אומצופרידן און היטלער וועט האבן נאך גענוג מיט זיי צו טון.

צי זענען די דאזיגע האפנונגען בערעכטיגט?

אויך דא זענען פערהאן ערנסטע חלוקי-דעות, אלע ריכטונגען אבער — סיי אין פראג, סיי אין פאריז און אין אנדערע ערטער — זענען אבער איינציג, אז אין אויסלאנד מוז געפיהרט ווערן א סאציאליסטישע און אנטיהיטלעריסטישע פראפאגאנדע, און אז מען מוז ארום דעם אנטיהיטלעריסטישן קאמף מאביליזירן אלע עלעמענטן, וואס האבן פון היטלעריזם געליטן.

א חוץ דעם איז שוין קיין סוד נישט, אז אין דייטשלאנד גופא ווערט געפיהרט שוין איצט א אומלעגאלע סאציאליסטישע און אנטיהיטלערישע פראפאגאנדע. נישט קוקנדיג אויף דער שטרענגקייט און ווילדקייט פון די ס. א. לייט — יעדן טאג ענטדעקט מען פרישע גרופען און סמנים פון עקזיסטענץ פון נישט לעגאלער טעטיגקייט — סיי מצד די קאמוניסטן סיי מצד די סאציאל-דעמאקראטן.

די דאזיגע נישט לעגאלע טעטיגקייט ווערט אין וועלכער עס איז פארם צוגעפונדן מיט די לייטונגען אין אויסלאנד — אויף וויפיל דאס איז מעגליך, אין דייטשלאנד גופא, זאל מען וויסן וואס עס טוט זיך אין אויסלאנד און פערקעהרט. אין דעם פונקט זענען כמעט אלע פאליטישע פליטים פון דער סאציאל-דעמאקראטיע איינציג; דער „פארווערטס", וואס ערשיינט אין דער טשעכאסלאוואקיי, די „דייטשע פרייהייט" פון סאארגעביט און אנדערע בלעטער רופען צו מאביליזירן אלע כחות, וואס זענען געגען די איצטיגע הערשער פון דריטען רייך, אין דער האפנונג, אז דער דאזיגער קאמף מוז זיך פריהער אדער שפעטער ענדיגען מיט א מפלה פון היטלערן.

עס זענען פערהאן, אמת, פעסימיסטן, וואס גלויבן נישט אין אזא נצחון; זיי האלטן, אז דאס איז אויף לאנג, זעהר לאנג, נאר צווישן די עמיגראנטן זענען נישט זיי אין דער מעהרהייט; די אנדערע. נישט איבערטרייבענדיג זייער אפטימיזם מיינען, אז דווקא די „ראדיקאליזירונג" פון היטלערס פאליטיק, פון רעושים פון ווילקיר און ווילדקייט וועט אבשוואכן די פאזיציעס פון די איצטיגע הערשער.

ווער איז גערעכט?

דאס איז נאך שווער צו זאגן; זיכער איז אבער, אז די גרויסע מעהרהייט פון די דייטשע סאציאל-דעמאקראטן איז איצט פאר אן אפענעם קאמף — הגם די ענדגילטיגע פארמען זענען נאך נישט פעסטגעשטעלט — צוליב א סך טעמים.

א קאמף אין דייטשלאנד גופא — מיט נישט לעגאלע מיטלען;

א קאמף אין אויסלאנד, אומעטום — דאס איז איצט דער לאזונג פון כמעט אלע סאציאל-דעמאקראטן און געווערקשאפטליכע טוער, מיט וועלכע עס קומט אויס זיך צו זעהן יעדן טאג אין פארשידענע שטעט פון אייראפע.

מ. יארבלום.

די „בלויע העמדלער" פון אירלאנד

דער כאראקטער פון קאמף, וואס קומט פאר אויפ'ן גרינעם אינזעל

די אינערליכע פאליטישע קאמפן אין אירלאנד, וועגן וועלכע די וועלט דערוויסט זיך אפט אין צוזאמענהאנג מיט די מאסן-עקזעקוציעס, שרפות, בלוטיגע צוזאמענשטויסן און גאסן-קאמפן, שפילן זיך אפ אין די לעצטע 13 יאהר צווישן צוויי גרופעס. בראש פון איין גרופע שטייט דע-וואלערא, דער העלד פון די אומאפהענגיגקייטס-קאמפן, וועלכער איז נאך לאנגע יאהרן פערפאלגונג, לעצטענס געווארן דיקטאטאר און פאלקס-העלד אויף זיין „גרינעם אינזעל".

בראש פון דער צווייטער גרופע שטייט קאסגרעוו, דער ערשטער פרעמיער פון דער יונגער רעפובליק אין יאהר 1921, א הייסער אנהענגער פון צוזאמענארבייט און ענגער פערבונדענקייט מיט ענגלאנד. שטייענדיג בראש פון דער אירלענדישער רעגירונג האט קאסגרעוו בעקעמפט דע-וואלערא'ן און זיינע אנהענגער מיט אלע מעגליכע און נישט מעגליכע מיטלען. אין 1932 איז נאך די וואהלען צו דער מאכט געקומען דע-וואלערא און האט באלד איבערגעריסן מיט ענגלאנד די בעציהונגען, נישט אפשטעלענדיג זיך אפילו פאר דעם צאל-קריג.

פון דעם מאמענט אן האט זיך קאסגרעוו דערפיהלט אין געפאהר, ווייל דע-וואלערא און די פאמיליעס פון די געליטענע בעת קאסגרעווס רעגירונג האבן געשוואוירן נקמה צו נעהמען פאר די גרויזאמקייטן פון בירגער-קריג אין אירלאנד. ער האט אבער נישט רעזיגנירט פון פאליטישן לעבן און גרייט זיך לעבהאפט צו די נייע וואהלן און עווענטועל אויפסניי איבערצונעהמען די מאכט אין לאנד.

זיינע אנהענגער האבן א פערלייכטערונג ביי דער אגיטאציע, ווייל די פער'עקשנ'טע שטעלונג פון דע-וואלערא'ן מנוגע ענגלאנד, וועלכע האט ארויסגערופן דעם צאל-קריג, האט ארויסגערופן אין ענגלאנד א טיפן עקאנאמישן קריזיס, א קריזיס, וועלכן עס טראגן שווער איבער אפילו די אירלענדער, וואס לעבן שטענדיג אין שווערע מאטעריעלע בעדינגונגען.

קאסגרעוו זאמעלט אזוי ארום אין זיינע רייהען אלע, וועלכע זענען נישט צופרידען מיט דע-וואלערא'ס רעגירונג, אלע, וועלכע זענען אין אפאזיציע צו דער איצטיגער רעגירונג. לעצטענס איז אין זיינע רייהען אויך אריינגעטרעטן די אזוי גערופענע „פאלקס-גווארדיע" פון געוועזענעם מיניסטער פון פאליציי א'דאפי, וועלכער איז בעקאנט דערפון, וואס זי טראגט בלויע העמדלעך. מיט דעם פאשיזם האט נישט די גרופע פון קאסגרעוו, נישט די פאלקס-גווארדיע קיין געמיינזאמעס נישט. אמת, די „בלויע העמדלעך" בעשולדיגען דע-וואלערא'ן אין באלשעוויזם און צוזאמענהאנג מיט זיין פראיעקטירטער אגרער-רעפארם.

די דאזיגע בעשולדיגונג איז אבער די קלענסטע, וועלכע עס ווערט געווארפן דע-וואלערא'ן. דערווייל איז די פאלקס-גווארדיע די געפעהרליכסטע גרופע, וועלכע געפינט זיך אויף דער זייט פון קאסגרעוו'ן געגען דע-וואלערא'ן, ווייל אין די רייהען פון דער גווארדיע געפינען זיך די געוועזענע פאנאטישע אנהענגער פון דע-וואלערא'ן, וועלכע זענען ארגאניזירט אויפ'ן מיליטערישן אופן איז צוגעגרייט און צוגעפאסט צו א בירגער-קריג און צו גאסן-קאמפן. מיט דער הילף פון דער פאלקס-גווארדיע האט דע-וואלערא אפגעהאלטן זיין זיג איבער קאסגרעוו'ן. איצט איז די דאזיגע ארמעע צו דינסט ביי זיין געגנער. דערמיט ערקלערט זיך דאס, וואס דע-וואלערא וויל בשום אופן נישט דערלאזן צו קיין עפענטליכע ארויסטריטן פון די „בלויע העמדלעך", וויסענדיג, אז די אונשולדיגסטע דעמאנסטראציע פון דער גווארדיע קען זיך ענדיגען מיט אן אנגריף אויף זיין רעגירונג.

אין אירלאנד שפילט זיך אפ א שארפער פאליטישער קאמף צווישן צוויי גרופען, וועלכע אונטערשיידן זיך נאר מיט זייער אריענטאציע אויפ'ן פונקט פון בעציהונג צו ענגלאנד, אבער דאס איז נישט קיין קאמף צווישן פאשיזם און מארקסיזם, ווי עס ערקלערן איינציגע גרופען אין אייראפע.

—=):O:(=—

לאנדאן ביים ברעג פון ים

ווי אזוי די ענגלענדער נוצען אויס א פרייען טאג

דער טראדיציאנעלער ענגלישער אויגוסט-יום-טוב, דער אזוי-גערופענער „באנק-יום-טוב", דאס איז דער ענגלישער קארנאוואל, אבער דאס איז א קארנאוואל נישט פון בעלער, קאנצערטען, און מאסקאראדען. נאר א יום-טוב פון זון, אויספלוגען און רייזעס. דער ערשטער געדאנק ביי די ענגלענדער, וועלכע ווילען אויסנוצען די אויגוסט-פעריען איז ארויסצופאהרען אין דארף, צום ים, אין די בערג, קיין אויסלאנד. לאנדאן האט זיך אויסגעליידיגט דאס יאהר נאך מעהר ווי אין אלע יאהרען צוליב די גרויסע היצען, וואס האבן זיך לעצטענס שטארק געלאזט פיהלען די איינוואוינער פון דער ריזיגער שטאט.

אין ערשטען טאג פון דעם „באנק-יום-טוב" זענען אלע שאסייען געווען שווארץ פון די אויטאס. א געדיכטע רייהע פון די וואגאנס איז פאוואליע ארויסגעשוואומען פון די גרעניצען פון שטאט און פאמעליך ענטוויקעלט וואס א מאל א גרעסערע געשווינדקייט. אויף די קרייץ-וועגען האבן זיך געבילדעט „פראבקעס", ווי אויף דער לאנדאנער סיטי. נישט קוקענדיג אויף די בעמיהונגען פון דער זיכערונגס-מאכט און דער פארזיכטיגקייט פון די שאפערן איז די געפאהר זעהר בעדייטענד. אין משך פון די לעצטע עטליכע יאהרען איז אין ענגלאנד אומגעקומען פון אויטא-פארפאלען דורכשניטליך 7000 פערזאן יעהרליך, דאס צעטעל פון פערוואונדעטע האט אויסגעמאכט אנ'ערך 250.000 פערזאן. עס איז דעריבער זיך נישט צו וואונדערן, וואס די ענגלישע רעגירונג האט לעצטענס בעשלאסן צו פערשארפן די פארשריפטן פאר די אויטא-לייטערס, וועלכע זענען, לויט דער מיינונג פון דער מאכט, שולדיג אין דער גרעסטער צאהל אויטא-פארפאלן. עס איז פראיעקטירט אפצונעהמען די רעכט פון פאהרען ביי די פערזאנען, וועלכע זענען שולדיג אין נישט פארזיכטיגען פאהרען, קאנטראלירן די עלטער ביים ארויסגעבן דאס רעכט צו פיהרען אנ'אויטא א.א.וו. א חוץ דעם זענען די פארשטעהער פון דער סאניטארער מאכט, אנגעזעהענע מעדיקער, ארויסגעטרעטן מיט אנ'ערקלערונג, אז פון די גאזען פון בענזין, וואס זאמלען זיך אין דער לופט, דראהט די איינוואוינער פון דער הויפטשטאט אזא געפאהר, אז מען וועט באלד דארפן טראגן גאז-מאסקעס ביים ארויסטרעטן אין גאס.

ווי שטענדיג איז דער שטארקסטער מאגנעט ביים ארויספאהרען אויך דאס יאהר געווען דער ים. די ליבהאבער פון שטורם און פון געזאלצענער לופט האבען דעם יום-טוב אדורכגעמאכט אויפ'ן ים אין די באד-קאסטיומען, אין די לאדקעס, אין הידראפלאנען און שוויאנטעקעס איבער'ן ים. אין די פארטען האט א גאנצע פלאטיליע פון שיפען און שיפלעך ארויסגעפיהרט טויזענטער פאסאזשירען אויף די ווייטע פליזשעס.

די עקספאנסיע פון די ענגלישע טוריסטען האט נעגרייכט איבער די גרעניצען פון ענגלאנד, פון דעם פליה-פלאץ אין לאנדאן זענען ארויסגעפלויגען אין ערשטען טאג פון דעם באנק-יום-טוב זיבען עראפלאנען קיין פאריז, צוויי קיין לע-טוקע, דריי קיין אסטענדע און צוויי אין דער שווייץ. דער צפון-ברעג פון פראנקרייך האט אויפגעלעבט פון די געסט. די אינוואזיע פון די ענגלענדער האט דערמאנט אין די בעסטע יאהרען פון דער ערב קריזיס צייט. איבערגעפולט איז געווען ראבעיזעל לע-טוקע, וועלכע פערמאגט בעדייטענדע צוציהונגס מיטלען: פרעכטיגע פלעצער צו גאלף, א נייעם

(ווייטער זעה 5-טע זייט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 24 ב' אלול תרצ"ג

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.28
זון-אונטערגאנג 6.49

מען זוכט טאקע א רב פאר לאדז

די חלוקי דעות אין די אגודה-קרייזן וועגן א קאנדידאט. — וועלכע קאנדידאטן עס ווערן אנגערופן אויפ'ן לאדזער כסא הרבנות

די פראגע וועגן א הויפט רב פאר לאדז איז שוין פילשטענדיג רייף-געווארן, מ'קען אפילו זאגן, אז אין געוויסע קרייזן האט זיך שוין אן געהויבן דער וואהל קאמף. הגם לויט דעם איצט פערפליכטענדן קהלה געזעץ וועהלט און בעשטימט א רב פאר לאדז דער קהלה ראט, פונדעסטוועגן פרובט מען ספעציעל אין די אגודה'שע קרייזן צו בעשטימען פון פריהעראויס די קאנדידאטור פון א הויפט רב פאר לאדז.

די פראגע איז געווארן נאך מעהר ברענענד נאכדעם, ווי די קהלה-פערוואלטונג האט דערהאלטען א בריף פון דער אויפזיכטס-מאכט, אז דער ענין פון הויפט-רב פאר לאדז מוז ווי אמגיכסטען ערלעדיגט ווערען, פון דעמאלס אן איז דער ענין געווארען אקטועל און נישט קוקענדיג אויף דער פעריען-צייט, האט די פראגע אנגעהויבען ברייט צו דיסקוטירט ווערען.

ס'איז נישט פערהאן קיין שום ספק, אז ביים איצטיגען צוזאמענשטעל פון דער קהלה פערוואלטונג אין לאדז, וועט דער קאנדידאט, וואס וועט האבען אלע שאנסען צו ווערען לאדזער רב, געהערען צו דער „אגודה" און דעריבער איז די גרעסטע פעראינטערעסירונג אין דער פראגע אין די אגודה'שע קרייזען.

ביז איצט האט מען בעטראכט אלס דעם זיכערסטען קאנדידאט אויף לאדזער רב, דעם לובלינער רב (געוועזענער פיעטריקאווער רב) שאפירא. דאס וואלט לויט אלעמענס מיינונג, אין דער „אגודה", געווען דער פאסיגסטער קאנדידאט, וועלכער איז נישט צופיל אנגאזשירט אין דער פארטייאישער פאליטיק און אויך נישט אין פאליטיק בכלל, זיין ליבלינג, וואס הרב שאפירא האט אליין געשאפען, איז די לובלינער ישיבה, וועלכער ער ווידמעט זיך איינגאנצען, און טאקע דאס איז די שטערונג פארוואס דער לובלינער רב וועט נישט קענען איבערנעהמען דעם לאדזער כסא הרבנות.

מיט הרב שאפירא זענען שוין, טראץ אלע הכחשות, געפיהרט געווארען וועגן דעם אונטער-האנדלונגען. הרב שאפירא האט זיך נישט אפגעזאגט אנצונעמען דעם דאזיגען אמט. ער האט אבער פערלאנגט א גרויסע סומע געהאלט, נישט פאר זיך נאר א גרויסען טייל דערפון פאר דער לובלינער ישיבה. א חוץ דעם האט הרב שאפירא געשטעלט א בעדינג, אז ער מוז זעהר אפט זיין אין לובלין, כדי ווייטער צו האבען די השגחה איבער דער ישיבה. צוליב די דאזיגע טעמים איז די קאנדידאטור פון הרב שפירא שטארק אפגעשוואכט גע-ווארען.

אין די אגודהשע קרייזען האט מען אנגע-הויבען צו רעדען און שארף צו דיסקוטירען וועגען אנדערע צוויי קאנדידאטען: דער פאביאניצער רב אלטער און דער זשעשאווער רב דעם. לעווין. און דא האט זיך אנגעהויבען די שארפע מחלוקה.

ווי בעקאנט זענען אין דער אגודה פערהאן צוויי לאגערן, איין לאגער איז דער מעהר אגרע-סיווער, דער דאזיגער טייל האלט, אז אין דער צייט, ווען די „אגודה" האט בעקומען די מעהר-הייט אין דער לאדזער קהלה. דארף זי די דאזיגע מעהרהייט איינגאנצען אויסנוצען. מ'דארף זיך נישט רעכענען מיט דער אפאזיציע און די קהלה פיהרען אין הסכם מיט דעם אגודהשען פראגראם און לטובת די אגודהשע אינסטיטוציעס.

דער צווייטער לאגער אין דער „אגודה" האלט, אז די קהלה איז די רעפרעזענטאנץ פון דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז און די שארפקייט פון דער „אגודה"-פאליטיק דארף אין דער היגזיכט אביסעל אפגעטעמפט ווערען.

די זעלבע לאגערן האבען זיך געשפאלטען אין דער רב-פראגע. דער אגרעסיווער לאגער רוקט ארויס זיין אייגענע קאנדידאטור, א מענש א הונ-דערט-פראצענטיגען אגודה'ניק, וואס אויסער דער „אגודה" אנערקענט ער נישט קיין שום אנדערע ריכטונג אין יודישען לעבען, א מענש מיט א פעסטען און שטארקען כאראקטער, אבער וואס האלט אויך, אז אלץ דארף געטון ווערען אין הסכם מיט די אגודה'שע פרינציפען, און דאס איז דער פאביאניצער רב אלטער.

דער מילדערער לאגער אבער האלט, אז לאדז דארף האבען אן אנדער רב, וואס זאל אויך אנערקענען די אינטערעסען פון דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג, וואס האט א פאליטישע און דיפלאמאטישע שול און וואס איז א גרויסער אויטאריטעט. נאטירליך וואלט הרב לעווין ביים איבערנעהמען דעם לאדזער כסא הרבנות זיך אפ-געזאגט פון דעפוטאטען-אמט און פון אלע אנדערע אמטען, וועלכע ער בעקליידט.

אויף דעם באדען קומט פאר איצט די גרוי-סע דיסקוסיע אין דער „אגודה". נאטירליך איז דאס אלץ פערבונדען מיט „הויך-פאליטיק". מיט א פראגע וועגען אנגאזשירען נייע מורה-הוראות, מיט א פראגע וועגען ארומנעהמען די שחיטה און די פארטיי-אנגעהעריגקייט פון די נייע שוחטים און נאך פערשידענע אנדערע זאכען.

דערווייל זענען די אזוי-גערופענע „אפיציע-לע" קרייזען נאך אין אורלויב און ערשט אין 2 וואכען ארום וועט דער ענין קלאהר ווערען און די דיסקוסיע וועט ממילא שארפער ווערען.

פיפיגער שווינדלער „נאביערעט" א נאאיווע פרוי מיט אן'אמעריקאנער „פעקעל" און נארט ביי איהר אויס 300 זל.

(2) עהערנעכטען איז די שטאטישע פאגא-טאוויע ארויסגערופען געווארען אויף זשגאווסקא 57 צו דער צוקערניע-בעזיצערין הענדעל גאטהעלף. דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט א שטארקען נערווען-אטאק, וואס עס איז ארויסגערופען געווא-רען צוליב א ראפינירטען שווינדעל, וואס איז בע-גאנגען געווארען געגען פרוי גאטהעלף.

פאסירט האט מיט איהר אט וואס:

עהערנעכטען אינדערפריה איז פאר דער צו-קערניע צוגעפאהרען א טאקסיבקע, פון וועלכער עס איז אויסגעשטיגען אן'עלעגאנטער יודישער יונגערמאן. ער האט איינגעקויפט א גרעסערען סכום זיסקייטען און בעת משה האט ער דער גאטהעלף מיטגעטיילט, אז ער האט פאר אירעטוועגען אנ-אנגענעהמע און וויכטיגע נייעס. ער האט דערציילט אז ער קומט פון קאנאדע וואו ער האט זיך זעהר גוט פערהאלטען מיט דער פאמיליע גאטהעלף, פון וועלכער ער האט מיטגעבראכט זעהר א קאסט-בארען פרעזענט.

א טייל פון דער מתנה וועט בעקומען זי, די בעזיצערין פון דער צוקערניע און דאס איברי-גע וועט ער אוועקגעבען דער פאמיליע גאטהעלף אין קעלץ.

היות אלע נעמען, וואס דער אומבעקאנטער האט אויסגערעכנט האבען געשטימט, האט די פרוי אויף זשגאווסקא 57 געגלויבט, אז אלץ, וואס ער רעדט איז „תורת מאטשעק", דערביי האט דער יונגערמאן ערקלערט, אז דער פרעזענט בעשטעהט פון זעהר גוטע גארדעראב. ווי פוטער'ס, מאנטלען, אנצוגען א. א. וו., עס פערשטעהט זיך, אז די אלע זאכען ליגען אין א פעקעל אויף דער באהן-סטאציע.

אין געוועלב איז גראד נישט געווען די גאטהעלפ'ס מאן, האט די פרוי ארייגערופען אין געוועלב איהר מוטער לאה זשימנאוואדא, און אליין איז זי אוועק מיט דעם יונגענמאן אפנעמען דאס פעקעל.

גייענדיג אויפן וועג האט דער פערזאן ער-קלערט דער פרוי גאטהעלף, אז קיין אמעריקא איז ער געפאהרען פון פוילען אלס א דעזערטיר, צוליב דעם האט ער מורא, אז מען קען איהם דא ארע-סטירען, דערפאר איז גלייכער נישט זי און נישט איהר מוטער זאלען דערצעהלען וועגען זיין בעזוך אין לאדז.

אפשטייגענדיג פון טראמוויי ביים קאלישער וואגזאל, האט דער יונגערמאן ארויסגענומען דעם פארטפעל, גענישטערט צווישען די פאפירען און ערקלערט, אז ווי עס ווייזט אויס האט ער אין דער היים ביי זיין פאטער, וואס הייסט אברהם אייזען (פאלודניאווא 9) איבערגעלאזט דעם איבער-ווייזונגס קוויט. מחמת דעם בעט ער די פרוי גאט-העלף, זי זאל פאהרען אויף פאלודניאווא גאס נאך דעם קוויט און ער וועט דערווייל ערלעדיגען זיינע אנדערע ענינים אין שטאט.

איז פרוי גאטהעלף געפאהרען ברענגען דעם קוויט, אינצווישען האט אונזער העלד זיך צוגע-איילט און איז ווידער ערשינען אויף זשגאווסקא 57, וואו ער האט געבעטען ביי דער אלטער לאה זשימנאוואדא זי זאל איהם געבען 250 זלאטים וואס ליגען אין געוועלב און זי זאל זיך ביי א שכן צובארגען נאך 50 זל. ער האט דערביי אנ געריפען א נאמען פון א שכנטע ביי וועלכער פרוי גאטהעלף פלעגט שטענדיג זיך בארגען געלד.

די איינצעלהייטען וועגען דעם בעהאלטענעם געלד, האט דער פיפיגער יונג, ארויסגעקריגען פון פרוי גאטהעלף פאהרענדיג אויפן טראמוויי. די בערעדעוודיגע פרוי האט אפילו שוין בעוויזען צו דערצעהלען איהם פאדראבנע, וועגען איהרע הויז ליכע ענינים און וועגען די בעציהונגען מיט די שכנים.

אז דער יונגערמאן האט דער אלטער מוטער געוואוסט אנצווייזען וואו דאס געלד ליגט און ביי וועמען צו בארגען, האט זי זיין ווילען ערפילט, ובפרט אז עס האנדעלט זיך וועגען ארויסנעמען א טייערער „אמעריקאנער" פעקעל.

און אז ער האט שוין געהאט דאס געלד איז ער פערשטעהט זיך פערשוואונדען. פרוי גאט-העלף האט אויף פאלודניאווא 9 קיין אייזען נישט געפונען, האט זי אנגענומען אז דער „אמעריקא נער" האט מכתמא זיך טועה געווען מיט'ן אדרעס, איז זי דערווייל צוריקגעפאהרען אויפ'ן וואקזאל, לאנג דארט געווארט און לסוף א מידע אהיימגע פאהרען מיינענדיג, אז דער יונגערמאן איז ארעס טירט געווארען אלס דעזערטיר. אבער אינדערהיים האט זי זיך דערוואוסט וועגען שפיצעל וואס דער פערשוין האט אויסגעפיהרט און פון צרות בעקו מען א נערווען אטאק.

וועגען דער אפערע איז מיטגעטיילט געווא רען דער פאליציי, וועלכע האט שוין בעקומען איניגע מעלדונגען וועגען עהנליכע שווינדלערייען וואס דער דאזיגער פארשוין איז בעגאנגען ציום שאדען פון איניגע פאמיליעס:

מען איז שוין אויף די שפורען פון דעם שווינדלער.

די סעזאן-ארבייטע ווערען פערברייטערט

ערקלערונג פון מאגיסטראט צום „נייעם פאלקסבלאט"

פון מאגיסטראט האבען מיר דערהאלטען פאל גענדע ערקלערונג מיט דער בקשה צו פערעפענט ליכען:

צו דער רעד. פון „נייעם פאלקסבלאט".

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין „נייעם פאלקסבלאט" וועגען די סעזאן-ארבייטער, בעטען מיר צו געבען פאלגענדע ערקלערונג:

„ס'איז נישט אמת, אז די רעגירונגס-קא-מיסאר פון לאדזער מאגיסטראט האט פאר דער קאמיסיע פון די סעזאן-ארבייטער ערקלערט, אז די פערדינסטען וועלען פערקלענערט ווערען פון 5 אויף 4 זל.

דאגעגען, איז אמת, אז אויף דער קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון די קלאסען-פעראייגען, וועלכע איז פארגעקומען ד. 9-טען אויגוסט 1933 איז אזא קאנצעפציע ארויסגערוקט געווארען, אבער ביז איצט איז די דערמאנטע קאנצעפציע נישט רעאליזירט געווארען.

ס'איז אויך נישט אמת, אז די ארבייטער וועלען אפגעשטעלט ווערען שוין פון 1טן סעפטעמ-בער ד. י. די ארבייטען וועלען ווייטער פארט-געזעצט ווערען און נאך אין א גרעסערען פארנעם אזוי, אז ס'וועלען אפילו בעשעפ-טיגט ווערען פון די סעזאן-ארבייטער, וועלכע זענען די לעצטע יאהרען געווען בעשעפטיגט ביי די שטא-טישע סעזאן-ארבייטען, וועלכע האבען ביים פרי-הערדיגען מאגיסטראט נישט בעקומען קיין אר-בייט."

רעגירונגס-קאמיסאר
איצוש. וואצלאוו וואיצוואדזקי.

טעלעפאן-פערבינדונג מיט רוסלאנד

מיט וועלכע שטעט וועט מען קענען רעדען?

אויף דער אנפראגע פון פאסט און טעלע גראף מיניסטעריום צו דער האנדעלס קאמער, מיט וועלכע שטעט אין סאוו. רוסלאנד צו פערבינדען טעלעפאן קאמוניקאציע, האט די האנדעלס קאמער אנגעגעבען די שטעט: לענינגראד, אדעס, קיצוו, כארקאוו און טיפליס.

ביז איצט איז די טעלעפאן קאמוניקאציע מיט רוסלאנד געווען נאר מיט מאסקווא און מינסק. פון איצט אן, וועט מען שוין קענען רעדען אויך מיט די אנדערע שטעט.

ליקווידירט אן'איינטאגיגען שטרייק אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור"

(2) אין דער מעטאל-אפטיילונג ביי דער „ווידזעווער מאנופאקטור" איז אויסגעבראכען א שטרייק פון די גיסערס.

דער ארבייטס-אינספעקטאר האט ליקווידירט דעם קאנפליקט נאך דעם ווי דער שטרייק האט געדויערט איין טאג.

ס'איז געשאפען געווארן א קאמיסיע, וועלכע דארף פעסטשטעלען די ארבייטס-בעדינגונגען אין דער אויבענדערמאנטער אפטיילונג.

3 חדשים ארעסט, פאר האלטען גנבישע מכשירים

(2) בעת א פאליציישע רעוויזיע ביי שלמה זילבערבערג אויף לימאנאווסקיעגא 6, האט מען געפינען גנבישע מכשירים.

נעכטען האט דאס סטאראסטווע-געריכט אים ורמשפט אויף 3 חדשים ארעסט.

א שרפה צוליב אונפאר-זיכטיגקייט

(2) אין דארף פאדגוזשע, איז אויסגעבראכען א שרפה אין פאלווארק פון מאריא קאסטשעווא.

די שטאלען און דאס וואוין הויז זענען פער ברענט געווארען.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די שרפה איז ענטשטאנען צוליב דעם, וואס די פויערטע מאריא, איז געווען אונפארזיכטיג מיט א ברענענדיג ליכט, מיט וועלכען זי איז אריין אין שטאל אויסמעלקען די קיה.

3 יאהר תפיסה פאר א גנבה

(א) דאס שטאטישע געריכט האט נעכטען בעשטראפט צו 3 יאהר תפיסה יעדען, די גנבים אנטאני קריגער און סטאניסלאוו בעדנארעק, וועל-כע האבען אויסגעפיהרט א גרויסע גנבה ביי יאן סטאוושינסקי, אקאפאווע 8.

זעלבסטמארד צוליב נויט

(א) אויף נאווא-גאס 41 האט זיך פערסמ'ט צוליב הונגער דער ארבייטסלאזער קאזשימיערזש מיעמשיקאווסקי, וועלכען מען האט אין א זעהר שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ליקווידירט א באנדע געלד-פעלשער

וואס האט פערשפרייט פאלשע 2, 5 און 10 זל.

(2) די פאליציי איז געפאלען אויף די שפו-רען פון א באנדע געלד פעלשער, וועלכע האט א צייט לאנג פערשפרייט פאלשע 2, 5 און 10 זל. צו דעם צוועק האבען זיי געהאט אגענטען, וואס האבען דאס פאלשע געלד פערשפרייט אין דער לאדזער אומגעגנד. ס'איז פעסטגעשטעלט געווא-רען, אז די געלד פעלשער זענען: יוזעף וויש ניעווסקי, באלעסלאוו גיגדזשינסקי, סטאניסלאוו בלאשטשעק, זעלמא ראנקע, פעליקס ראנקע און סטעפאן נאוויצקי.

די באנדע איז נעכטען ארעסטירט געווארען און איינגעזעצט אין תפיסה.

א פאכמאן אויף נדן

דער „האניג-פויגעל" וועט אפזיצען, פאר זיינע אפערעס, 4 יאהר אין תפיסה

(א) א געוויסער טאדעאוש מאטושעווסקי, וועלכער איז אין ערגיץ נישט געמעלדען, און אליין שטאמט ער פון ווארשא, איז נאך זייגע ער-פאלגרייכע אויפטריטען אין ווארשא און אין לובלין, וואו ער האט פערדינט גרויסע סומען און וואו ער איז א פאר מאל געזעסען אין „חד גדיה", האט ער זיך מיישב געווען און זיך איבערגעטראגען קיין לאדז.

דא האט ער זיך אנגעהויבען שדכנ'ען איינער אנדערע נעמען, צו פערשידענע פרויען, און בינו-לבינו. גענומען האנד-געלד אויפ'ן נדן, און אויף חתונה-הוצאות און דערנאך געווארען א האז.

דעם 4 מאי 1932, האט די 19-יעהריגע זאפיא אבלענגאווסקא פון זגיערזש, בעקענט אנ'-געגאנגען האר אין פאניאטאווסקי'ס פארק, וועלכער האט זיך פארגעשטעלט אלס סטעפאן יאניצקי און אין רעזולטאט פון דער בעקאנטשאפט, איז בע-שטימט געווארען דער טערמין פון דער חתונה אויף דעם 26 יוני 1932, דערווייל האט ער גע-נומען פון איהרע עלטערן אדרויף 550 זל. און דערנאך נעלם געווארען.

די אבלענגאווסקא האט וועגען דעם געמעל-דען דער פאליציי און דערביי פארגעשטעלט זיין פאטאגראפיע.

די פאליציי האט אין דער פאטאגראפיע דער קענט דעם לאנג-געזוכטען מאטושעווסק.

די פאליציי האט זיך מיט דעם בחור פער-אינטערעסירט.

אין 2 טאג שפעטער האט ער זיך ווידער בעקענט מיט די קעכין אננא קאלישעווסקא, וועלכע איז ערשט געקומען פון ווארשא, און זיך פארגע-שטעלט אלס ראמאן וואויטשאק, און ווייל ער איז געווען צום געפעלען, האט ער דערויף פון איהר גענומען 360 זל. און געמאכט פליטה.

דעם 30 אויגוסט 1932 האט די אלמנה פון פאליציי פונקציאנאר וואלעריא אנדרישיאק בעקענט א יונגערמאן, וועלכער האט זיך איהר פארגעשטעלט אלס מיעטשיסלאוו לעוואנדאווסקי און נאכ'ן בע-שטימען דעם זמן פון דער חתונה, האט לעוואנ-דאווסקי דערווייל גענומען פון איהר אקאנטא אויפ'ן נדן 700 זל. און דערנאך עוקר געווען.

דעם 2. דעצעמבער 1932 האט די קערין, וואס איז ערשט געקומען פון קאליש א געוויסע אנטאניגא סאדאווסקא, זיך בעקענט מיט איינעם, וועלכער האט זיך איהר פארגעשטעלט אלס ראמאן לעוואנדאווסקי, און ווייל ער איז געווען פון איהר וסט, דהאבען זיי בעשטימט די חתונה אויף יאנו-אר די. י. און ווי דער שטייגער גענומען פון איר אויף התונה-הוצאות 400 זל. און והילד איננו.

נאך איין אויפטריט, האט ער געמאכט דעם 10 מאי ה. י. וואו ער האט בעקענט די העלענע ראייקווונא פון זדונסקא-וואלא, וועלכע איז געקומען קיין לאדז זיך מאכען א „פראצאווניע" פון וועש, ער האט זי אזוי בעארבייט אז זי האט אפילו נישט בעוויזען געוואויר צו ווערן ווי ער הייסט, זי ווייסט אז איהם האט מען גערופען וולאדעק און דערווייל האט ער נישט פערגעסען ביי איהר צו נעמען 180 זל. און צו מאכען ויברח.

די אלע קרבנות האבען איהם דורך דער פאטאגראפיע דערקענט אלס דערועלבער. וואס האט זיך פארגעשטעלט יעדער איינער מיט אנ'אנדערען נאמען.

מען האט דעם „האניג-פויגעל" געפאקט ביי דער גרעניץ אין סטאלפצע, וואו ער האט געוואלט עוקר זיין קיין רוסלאנד.

נעכטען איז ער געשטאנען פארן שטאטישען געריכט אין לאדז.

דאס געריכט האט פערמשפט דעם 29-יעהרי-גען טאדעאוש מאטושעווסקי אויף 4 יאר תפיסה.

דער הרוג אויף דער באהן-ליניע

איז א לאדזער יודישער בחור

(—) אין שייכות מיט דער נעכטיגער ידיעה מיט דעם אומגליק פון דעם יונגעל, וועלכען מ'האט געפונען א צעשניטענעם אויף דער באהן-ליניע פון זשאביעניעץ, טיילט מען מיט, אז דער הרוג איז דער 17-יעהריגער לאדזער בחור הערש לייב גע-ליבטער פון לאדז, פון לימאנאווסקיעגא 22. ער איז אין פראזעקטאריום דערקענט געווארען פון א שכן.

מיט דער לוויה פערנעמט זיך „חסד של אמת". די מיטגלידער ווערען אויפגעפאדערט, זיך צו בעטייליגען אין דער לוויה.

* * *

דער פאטער פון דעם אומגעקומענעם בחור, פישעל געליבטער האט זיך דורך אונזער צייטונג דערוואוסט וועגען דעם שרעקליכען אומגליק, וואס עס האט איהם געטראפען, און ער האט זיך גע-מעלדען אין „חסד של אמת".

די לוויה קומט פאר היינט.

פארוואס עס ווערן נישט עקספאר-טירט זאקען קיין אויסלאנד

(אג) אין דעם אלגעמיינעם עקספארט פון טעקסטיל-סחורות פערנעהמט זעהר א קליינעם ארט דער עקספארט פון זאקען. נישט קוקענדיג דערויף, וואס די פוילישע זאקען וואלטען גאנץ זיכער אין אויסלאנד, און בעזונדערס אין ארץ-ישראל, וואו היינטיגע זעהן געגאנגען דייטשע זאקען, לייכט בעקומען א אבנעהמער, האט די פוילישע זאקען-אינ-דוסטריע נישט אנגענומען קיין שום שריט צו געווינען די אויסלענדישע מערק. עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואס די אויסלענדישע מערק זענען דערווייל פערנומען געווארען פון מעהר ענער-גישע מלוכות, וואו די אינדוסטריעלער האבען מעהר איניציאטיוו און עס איז איצט שוין שווער צו געווינען דעם בעזעצטען מארק. עס איז כאראקטעריסטיש, אז אלייניגע היגע זאקען-פאבריקאנ-טען, וואס ארבייטער אויס זאקען פון קינסטליכע זייד, ערקלערען, אז זיי עקספארטירען נישט זייערע אויסארבייטונגען נאר דערפאר ווייל זיי בע-קומען נישט קיין געניגענדען סכום רויה-שטאפען. לויט דער מיינונג פון די דאזיגע פירמען פראדו-צירען די טאמאשאווער פאבריק פון קינסטליך זייד און כאדאקאוו, ספעציעל די נומערן 120 און 150, וואס זענען נויטיג צו דער זאקען-פראדוקציע אין אזא קליינעם סכום, אז עס גענוגט קוים צו דעקען דעם איצערליכען געברויך.

עס איז צו האפען, די פאבריקען פון קינסטליך זייד וועלען דעם דאזיגען מאנגעל בעזייטיגען, ווייל דאס ליגט אין די אינטערעסען פון א פערשטארק-טען זאקען-עקספארט קיין אויסלאנד.

לעצטע אויפטריטען פון מיכאל מיכאלעסקא און בעטי סימענאוו אין „פילהארמאניע"

היינט דאנערשטאג אווענד ווערט געשפילט צו זעהר ביליגע פרייזען „דער לעצטער טאנץ" מיט מיכאל מיכאלעסקא און בעטי סימענאוו אי די הויפטראלען.

טראמוואי-קאטאסטראפע

(א) אויפ'ן אלעקסאנדרער שאסע האט א פוהר זיך זיך צוזאמענגעשטויסען מיט'ן צופאהר טראמוואי, און אין רעזולטאט, איז דער פורמאן פראנטשישעק קוכארסקי פערוואונדעט געווארען.

או: מען האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל. דער וואגען איז צושטערט געווארען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10) א כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פיעטריקאווער 46), מ. עפשטיין פיעטריקאווער 225) ז. גארטשינסקי (פשעיאזד 59), פ. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

ביליגע אויספלוגן קיין עסטרייך

דאס ארגאניזירען פון דער היגער אפטיילונג פון „וואגאן לי קוק" אויספלוגען נאך עסטרייך איז אויפגענומען געווארען פון די ברייטסטע מאַ-סען מיט גרויס צופרידענהייט. דער אפצאהל איז 165 זל. יעדער פאסאזשיר בעקומט א פאס מיט א וויזע, וועלכע איז גילטיג איין חודש און גיט איהם די מעגליכקייט זיך פריי צו בעווע-גען אויף דער עסטרייכישער טעריטאריע. איינ-שרייבונגען ווערען אנגענומען אין „וואגאן לי קוק" פיעטריקאווער 64.

ביליגע אויספלוגען קיין גדיניע

קיין גדיניע געהט א אנ'אויספלוג פרייטאג דעם 25 ד. ח. 8.50 אווענד, פון קאלישער באהן מיט א ספעציעלען דירעקטען צוג קיין גדיניע אין פולמאנאווער וואגאנען, מיט בומערישע פלעצער צוריקקום פון אויספלוג מאנטאג אין די פריה-מארגען שעה'ן, דער פרייז אין בידע זייטען איז 14.70 זל.

צוליב די קליינע צאהל איבערגעבליבענע בי-לעטען איז כדאי זיך צו פערזעהען וואס פריהער מיט בילעטען, וועלכע מען קאן בעקומען אין ביורא פון „וואגאן-לי-קוק" פיעטרקאווער 64.

קאמוניקאט

פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 35, טעל. 53-121.

דער אויפענטהאלטס-פרייז אויף דער קאלאניע אין קארוויע איז פערקלענערט געווארען אויף 4.50 גילדען טעגליך.

בכדי צו געבען די מיטגלידער פון דער גע-זעלשאפט א מעגליכקייט צו בעקענען דעם פוילישען ים-ברעג און די קאלאניע פון דער געזעלשאפט אין קארוויע — ווערט ארגאניזירט א 7 טאגיגער פראפ-אגאנדע-אויספלוג נאך קארוויע מיט א פולען אויפ-ענטהאלט אויף דער קאלאניע. דער אויספלוג קומט פאר פון 25 ה. ח. ביז'ן 1-טען סעפטעמבער ה. י. ביי א מינימאלען אפצאהל פאר מיטגלידער — 50 גילדען, פאר נישט-מיטגלידער 67.80 זל.

דער אפצאהל נעמט ארום רייזע-הוצאות פון לאדז נאך קארוויע און צוריק. פולע בעקעסטיגונג (5 מאל טעגליך) און אויפענטהאלט אויף דער קאלאניע.

דעם 25 און 26-טען ה. ח. קומט פאר א 2-טאגיקער אויספלוג נאך גדיניע, העל, דאנציג, אליווע און צאפאט. אפצאל פאר מיטגלידער 28.50, פאר נישט-מיטגלידער — 31.50 גילדען.

שבת, דעם 26 ה. ח. — אויספלוג אין דער טראמוואי-רעמיזע אויף דאמבראווסקא גאס.

זונטאג, דעם 27 ה. ח. — אויספלוג א. נ. „מיטן גאנג פון דער ענטוויקלונג פון לאדז".

זונטאג, דעם 27 ה. ח. „אויספלוג נאך גלאוונא אויף דער קאלאניע פון דער י. ג. פ. ל.".

דעם 2 און 3 סעפטעמבער ה. י. — 2 טאגיגער אויספלוג נאך טשענסטאכאוו.

שבת, דעם 2 סעפטעמבער 1933 — אויספלוג נאך קאכאניבעק.

איינשרייבונגען אין סעקרעטאריאט פון דער געזעלשאפט, וואלטשאנסקא 35, טעל. 121-53 יעדען טאג פון 6 ביז 10 אווענד.

טעאטער „פילהארמאניע"
20 נארוטאוויטשא 20
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

לעצטע אויפטריטען
בכדי צו געבען די מעגליכקייט צו זעהען דעם קעניג פון דער אפערעטע

מיכאל
מיכאלעסקא
צוזאמען מיט דער נאכטיגאל פון דער יודישער ביהנע
בעטי סימענאוו
אין דער העררליכער איינציגער אפערעטע
דער
לעצטער טאנץ
נאר היינט, דאנערשטאג, 9 אווענט
גרויסע
פאלקס-פארשטעלונג
צו זעהר ביליגע פרייזען.
בילעטען צו בעקומען אין טעאטער קאסע

ר. איזראעל
דירעקטאר אדאלף גאלד
סענסאציאנעל-שפאנענדער דראמא פון יודישען לעבען
30

— ס'זעהט אויס, אז דער יונגער וועט זעהר ערנסט, האט לעאן געזאגט, ווער ווייס דען, אז איך וועל עפיס וועגען דעם מאהל איבער'יוער'פ-לען.

ביוטא איז צוגעשטאנען צו לעאנען, אז ער זאל איהר דערצעהלען די גאנצע געשיכטע. לעאן האט גערן געטון, ווייל ער האט געדארפט, אז אימיצער זאל איהם אנ'עצה געבען און מיט קיינעם אנדערן אויסער מיט ביוטא האט ער נישט געוואגט צו רעדען.

לעאן האט געשילדערט מיט אלע איינצעלהייטען ווי אזוי ס'האט אויסגעזעהען די דאמע, וועלכע ער האט געטראפען ביי זיך אין שטוב און וועלכע איז, לויט אלע וואהרשיינליכקייטען, געווען די מערדערין פון ווערפלען: ביוטא האט אויס-געפרעגט מיט אלע פרטים ווי אזוי די דאמע האט אויסגעזעהען, איהר וואוקס, איהרע האר, איהרע אויגען און אלץ וואס ס'האט געקענט פאלען אין די אויגען ארייין ווען מען האט זי אנגעקוקט.

— פארוואס פרעגסט דו אזוי אויס אלע איינ-צעלהייטען פו דער דאמע איך קען דאך חושד זיין אז דו קענסט זי,.

ביוטא איז געווען שטארק אויפגערעגט, וואס מעהר איינצעלהייטען לעאן האט אויפגעגעבען, אלץ אונרוהיגער איז ביוטא געווארען, אלץ מעהר האט זי אנגעהויבען צו ציטערן. אלץ מעהר איז גע-וואקסען איהר אינטערעס צו דער געשיכטע וואס לעאן האט דערצעהלט.

— וואס איז מיט דיר?? דו ווערסט בלאס, האט לעאן געזאגט, אננעהמענדיג זי ביי די הענד.

— ס'איז גארנישט לעאן, איך האב זיך אזוי שטארק איבערגענומען מיט דער דאזיגער גע-שיכטע, ס'איז גארנישט, סגעט באלד אריבער-געהן.

— ניין, דו זאגסט נישט דעם אמת, איך פיהל אז ס'איז נישט בלויז שרעק, נאר גאר עפיס אנ-דערש. דו ווייסט ווער די דאזיגע פרוי איז, נישט אמת, ביוטא? זאג וואס דו ווייסט.

— אפשר זאל איך דאס צושרייבען מיין אויפ-רעגונג אין די לעצטע טעג, אפשר מיינע צערודער-טע נערווען, ס'קען זיין, אז ס'איז נישט דאס וואס איך מיין.

— אבער דאך דערצעהל מיר וועגען וואס עס האנדעלט זיך?

— מיר דוכט זיך, אז איך קען די דאמע, וועגען וועלכער דו האסט מיר איצט דערצעהלט.

— ווער איז דאס? זאג מיר שנעל, דאס איז דאך א וויכטיגע זאך.

— איך האב דאך דיר שוין דערצעהלט, אז אין דעם מארד איבער מיין מאן האט זיך מודה געווען די פרוי ראזען, דו קענסט דאך שוין די גאנצע געשיכטע, איך האב די דאזיגע פרוי געזעהען בעת זי איז געקומען אין האטעל און זיך צוגע-שטעלט דער אויספארשונגס-מאכט, פערשטעהט זיך, אז איך האב זיך שטארק מיט איהר פעראינטערע-סירט, אז איך האב זי בעקוקט פון קאפ ביז פיס, אז זי שטעהט מיר די גאנצע צייט פאר די אויגען, און איך געדענק יעדע איינצעלהייט פון איהר אויס-זעהען, און איצט ווען דו דערצעהלסט מיר, ווי אזוי יענע דאמע האט אויסגעזעהען, בעקום איך עפיס דעם מאדנעם איינדרוק, אז דאס איז די זעלבע פרוי ראזען.

די דאזיגע ידיעה האט אויף לעאנען געמאכט אנ'ערשיטערענדען איינדרוק, זיי האבען זיך ערשט איצט אדורכגעריעדט און צום סוף זענען זיי גע-קומען צום בעשלוס, אז ס'איז מעגליך דאס זאל זיין די זעלבע פרוי וואס האט זיך מודה געווען אין מארד איבער ווייסען.

— דאס איז דאך לייכט פעסטצושטעלען, האט לעאן זיך דערמאנט, מיר דוכט זיך, אז אין איינער פון די ווארשעווער צייטונגען געפינט זיך די פאָ-טאגראפיע פון דער פרוי ראזען, איך דארף נאר אנקוקען די דאזיגע פאטאגראפיע און איך וועל די זיכער דערקענען.

— און אויב זי וועט זיין די זעלבע וואס יועסט דו טון? האט ביוטא פלוצלונג געפרעגט.

— דאס ווייס איך נאך נישט קודם-כל דארף מען פעסטשטעלען דעם פאקט אליין. און דאן וועלען מיר זעהען וואס מיר האבען צו טון.

— איך האב אזוי מורא, לעאן, כ'ווייס נישט וואס, אבער דאס הארץ זאגט מיר, אז דאס אלץ וועט זיך זעהר שלעכט ענדיגען, אז דו וועסט זיך פער פלאנטערען אין א געשיכטע פון וועלכער ס'וועט דיר זיין זעהר שווער ארויסצוקומען.

—רעד נישט קיין נארישקייטען, מיין טייערע דו ביזט צו שטארק אויפגערעגט און דו ביזט צופיל עמפינדליך, וואס האב איך דען מורא צו האבען. מיר וועט נאך קומען א בעלוינונג פאר ענטדעקען א מערדער, אבער קיינער וועט דאך נישט איינפאלען מיך אין עפיס חושד צו זיין.

— נישט דאס מיין איך, פון דער זייט דראהט דיר נישט קיין שום געפאהר.

— נאר פון וואגען דען?

כ'האלט, אז מצד די, וועלכע האבען ערשט וואס טעלעפאנירט און בעפוילען, אז דו זאלסט זיך אין דעם ענין נישט אריינמישען.

— ביזט גערעכט ביוטא, ס'זעהט אויס, אז הינטער דער דאזיגער פרוי שטעהט עפיס א גע-היימנישפולע באנדע, וועלכע היט זי און קיינער וועט מיט איהרע מעשים.

— ס'וואלט געווען אמגליקליכסטען, אז דו זאלסט זיך איינגאנצען נישט וויסען מאכען וועגען דעם וואס דו ווייסט.

— דאס וואלט אבער נישט געווען ערליך און נישט אנשטענדיג.

— דאס וואלט אבער געווען זיכער, איך בין איצט אזוי עלענד, אזוי איינזאם, אז כ'האב מורא דיך צו פערלירען. כאטש אויף איין טאג, א ווי איך האב געווארט אויף דער מינוט זיך צו זעהען מיט דיר, צו בלייבען מיט דיר אליין, כ'האב זיך נישט פארגעשטעלט, אז ס'וועלען מיך ערווארטען ביי'ע איבערראשונגען און נייע צרות, טייערער, ליבער לעאן פערשפאר מיר נייע פערדרוסען. איך ליב דאך דיך אזוי שטארק, איך בין אזוי מיד, אז כ'וואלט געוואלט אוועקלעגען מיין קאפ אויף דיינע שויס און אזוי איינשלאפען. שטענדיג האלטען דיין קאפ, גלעטען דיינע האר און קושען דיינע אויגען, לעאן, פערלאז מיך נישט איצט, איך קען דיך איצט נישט פערלירען.

— זיי רוהיג מיין טייערע, איך בעטען פונקט אזוי ווי דו נאך רוהה, נאך ליבע ווי דו, נאך דיר ווי דו נאך מיר.

(פארטזעצונג קומט).

פאליטישער בעריכט פון דער ציונ. עקזעקוטיווע
רעפעראט פון פראפ. בראדעצקי

אין זיין פאליטישען בעריכט האט פראפ. בראדעצקי צווישען אנד. געזאגט:

איך האב נישט בדעה צו געבען פאר אייך א קאטאלאג מיט פראבלעמען, וועלכע זענען מעהר געאייגענט בעהאנדעלט צו ווערען אין די קא-מיסיעס. איך וויל מיך אומקעהרען צום ברייטען פראבלעם פון אונזער פאליטישער ארבייט. איך האלט, אז מיר מוזען מיט דער גרעסטער נאכדריקליכקייט אונטערשטרייכען אונזער קאנצעפציע פון א"י, נישט אלס אימיגראציע-לאנד פון יודען-יחידים, נאר אלס לאנד, וואס איז פערבונדען מיט די שיקזאלען פון יודישען פאלק. מען קען אפשר זאגען, אז דער מאנדאט ענטהאלט גארנישט, וואס זאל זיין נוגע דער יודען-פראגע, אבער דאס בא-רעכטיגט נישט אזא איינשטעלונג פון אונז גופא אדער פון דער וועלט צו דעם דאזיגען פראבלעם. א"י איז נישט בלויז א טעריטאריע, וואס דארף אדמיניסטרירט ווערען דורך א מאנדאטאר. א"י איז דער תמצית-הקיום פון יודישען פאלק, דער תנאי פון אונזער קיום אין עתיד. די יודישע נאציאנאלע היים איז נישט קיין לוקסוס, קיין זומער-וואוינונג צו פערברענגען דעם אורלויב. די עצם צוקונפט פון יודישען פאלק אלס גאנצעס און דאס לעבען פון גרויסע מאסען יודישע יחידים זענען פערקניפט מיט א"י. און די הויפט-פונקציע פון איצטיגען קאנגרעס איז צו טון דאס, וואס עס האט אונז פארגעשריבען דער ערשטער קאנגרעס, נעמליך, — פארצושטעלען פאר'ן געוויסען פון דער וועלט דאס גאנצע יודישע פראבלעם אין זיין גרויזאמער ברייט און ביטערער טיפקייט און בעגרינדען די לעזונג פון דער יודען-פראגע אזוי ווי מיר, ציוניסטען, פערשטעהען עס.

לאמיר נעהמען די לאגע אין דייטשלאנד. אט איז א לאנד, אין וועלכען הונדערטער-טויזענ-דער יודען האבען געלעבט אין משך פון פיל יאהר-הונדערטען און האבען זיך אידענטיפיצירט, מעהר ווי יודען אין א וועלכען עס איז אנדער לאנד, מיט דער פאליטישער, עקאנאמישער און קולטורע-לער סטרוקטור פון דער מלוכה. אט איז א לאנד, אין וועלכען עס איז געבוירען, ערצויגען און פער-פולקאמט געווארען די מאדערנע אסימילאציאנס-קאנצעפציע. אט איז א לאנד, אין וועלכען דער יוד האט מעהר ווי אויסגעפילט דעם אידעאל צו געבען דעם פאטערלאנד אלץ וואס ער פערמאגט. און דאך, מיט איין פעדער-שטריך זענען די דא-זיגע הונדערטער טויזענדער יודען געשטעלט גע-ווארען אין בעדינגונגען, וואס האבען נישט זייער גלייכען אין אונזער געשיכטע. צעהנדליגער טוי-זענדער דייטשע יודען האבען שוין געמוזט פער-לאזען דאס לאנד, און פראקטיש געפונען זיי אומ-עטום געשלאסענע טירען. די וועגען פון דער וועלט זענען בעלעגט מיט וואנדערענדע יודען, וואס קענען גארנישט וואנדערן, ווייל זיי האבען נישט וואו צו קומען. מעגליך, אז די ארבייטס-לאזיגקייט אין די בעזונדערע לענדער ערלויבט זיי נישט אריינצולאזען עטליכע טויזענד אונגליק-ליכע יודען, הגם די געשיכטע האט יעדען מאל איבעראנייס בעוויזען, אז דווקא אין צייטען פון גרעסטען עקאנאמישען עלענד אדער אפשר צוליב דעם גרעסטען עקאנאמישען עלענד, האט יודישע אימיגראציע געבראכט ברכה דעם לאנד, וואס האט די יודען אריינגעלאזט. אבער אלע טירען זענען געשלאסען. איך זיץ אין א קאמיטעט אין לאנדאן, וואס זוכט ערטער אויף דער וועלט, וואו צו בע-זעצען יודען, און די אנגעקומענע בעריכטען זענען הארצרייסענדע. מיר דארפען היימען פאר צעהנ-דליגער טויזענדער, און ארט איז דא פאר צוויי, פאר צעהנדליגער, העכסטענס הונדערטער.

א"י איז דער איינציגער יוצא מן הכלל. דאס איז נישט קיין גוזמא, דאס איז פשוטו-כמשמעו. מען דארף נישט זיין קיין ציוניסט דאס צו זאגען. דאס זעלבע זאגען נישט ציוניסטען, און זיי זאגען עס אפשר מיט מעהר נאכדרוק, ווייל זיי זענען נישט געוואוינט מיט די א"י שוועריגקייטען. זיי קומען און פאדערן פון אונז סערטיפיקאטען פאר דייטשע יודען, נישט וויסענדיג, אז די סערטיפי-קאטען ווערען נישט פון אונז געגעבען און פער-געסענדיג, אז ערשט נישט לאנג האבען זיי גע-לאכט פון די ציוניסטישע בעלי-חלומות און הא-בען זיך אפגעזאגט אונז צו העלפען און אפשר זא-גאר געלעגט שטיינער אויף אונזער וועג צוצוגריי-טען א"י פאר'ן בעפלאגטען יודענטום.

וואס בעדייט עס? עס איז אלץ איינס, צי דער מאנדאט דערמאנט יא אדער נישט די יודען-פראגע, איז זי אבער דער וויכטיגסטער אספעקט בנוגע א"י. וואלט דען די באלפור-דעקלאראציע געגעבען געווארען און וואלט געשעהען דאס אלץ, וואס איז געשעהען פריהער און שפעטער בלויז כדי צו אנערקענען די בעציהונג פון יודען צו א"י? ציוניזם האט א קאמפען זין פאר אונז, אויב ער בעדייט נישט, אז א"י איז דאס לאנד, וואו יודען קענען געפינען א מקום מקלט און וואו זיי קענען קומען פרייוויליג. די יודישע נאציאנאל-היים איז א רעאליטעט בלויז אויף וויפיעל א יוד קען קוקען צו א"י, אלס דעם לאנד פון יודישער צוקונפט. א נישט, צו וואס אלע אונזערע קרבנות? פארוואס האבען די חלוצים געארבייט? פארוואס האבען מיר געקעמפט דורך אלע קריזיסען צו אויפצוהאלטען אונזערע רעכט אין לאנד?

מיר זענען איבערצייגט — און מיט יעדען טאג אלץ מעהר — אז אלץ, וואס איז עלול צו ברע-כען דעם צוטרוי און צוזאמענארבייט פון אונז מיט דער מאנדאטאר-מאכט איז א צרה, וואס דארף פאר יעדען פרייז אויסגעמיטען ווערען. מיר שאצען אפ מיט דאנקבארקייט די מעהר פערשטענדנישפולע האלטונג פון איצטיגען רעזשים לגבי אונז. מיר יודען האבען צו וועניג פריינד אויף דער וועלט, נישט צו זיין צופרידען מיט'ן בעזיץ פון גרויס-בריטאניע'ס פריינדשאפט. און אין די פינסטערע טעג, וועלכע מיר מאכען איצט דורך, דארפען מיר מיט צופרידענהייט זיך דערמאנען די גרויסע כוואליע פון אויפרעגונג און פראטעסט, וועלכע איז דורכגעגאנגען די גאנצע ציוויליזירטע מענשהייט און בעזונדערס דאס גרויסע בריטישע פאלק, לגבי דער בעהאנדלונג פון די יודען אין דייטשלאנד. אבער וואו איז די אפשפיגלונג פון דער דאזיגער כוואליע פון עמפערונג אין דער צולאזונג פון יודען קיין א"י? דערויף איז דאך א"י די יודישע נאציאנאל-היים און דערצו איז דאך געמאכט געווארען דער מאנדאט.

און דא לאזט מיר זאגען א פייערליך וואר-נונגס=ווארט דעם ביסעל איבערגעשפיצטע חכמים צווישען אונז, וואס גלויבען, אז זיי היטען אפ דעם תמצית פון ציוניזם, ווען זיי ערקלערען, אז א"י קען זיך נישט פערנעמען מיט גלות-קאטאסטראפעס. איך קען אלע טעארעטישע נימוקים פון דעם דא-זיגען שטאנדפונקט. אבער מיר מוזען זיין רעאליס-טען. ווי קענען מיר האבען טענות צו אנדערע לענ-דער, וואס לאזען נישט אריין קיין דייטשע יודען, ווען מיר אליין קענען דענקען וועגען א"י ווי וועגען א לאנד, וואס האט נישט קיין שייכות צו דער עיקר'דיגסטער פון אלע יודישע נויטען — א מקום מקלט פאר רדיפות און טויט?

אין א"י איז דא ארט אין דעם נעכסטען יאהרצענדליג פאר הונדערטער טויזענדער יודען און אין די נעכסטע עטליכע דורות — פאר מיל-יאנען. וואס מעהר יודען עס קומען אהין, אלץ גרעסער ווערט די אויפנאהמס-פעהיגקייט פון א"י. דער פיל רעקלאמירטער וואוילשטאנד פון א"י איז נישט קיין נס, ער איז אן אפשפיגלונג פון יו-דישען גלויבען און אין ארבייט פאר דעם לאנד. נעמט עס צו און די פראספעריטי וועט פאלען ווי א בלייערן געוויכט. יעדער ווייס עס, און ווען עס ברעכט אויס א שווערע נויט-לאגע אין יודישער געשיכטע, פאדערן מיר, אז די מאנדאטאר-מאכט זאל די דאזיגע נויט-לאגע אנערקענען.

אלס פאלק האבען מיר נישט די מאכט, וואס אנדערע פעלקער האבען צו זיכערן זיך זייערע רעכט. דאס איז דאך באמת די טראגעדיע פון יודישען פאלק, צושפרייט און צוזייט, אומעטום א קליינע און הילפלאזע מינדערהייט, דא און דארט טאלערירט, און אין אנ'אנדער ארט פערפאלגט, ערגעץ אנדערש אפשר געליבט אבער תמיד און אומעטום אויסגעשטעלט אויפ'ן חסד פון א גרויסער מעהרהייט און קיינמאל נישט פעהיג זיך צו פער-טיידיגען. אט אין אזעלכע אומשטענדען דארפען מיר פיהרען אונזער פאליטישע ארבייט. און דא מוזען מיר בעשליסען אונזער האנדלונג.

קודם כל די אחדות פון יודישער פאליטי-שער אנשטרענגונג, עס איז טראגיש, דאס אין אזא מאמענט פון דער יודישער געשיכטע איז עס נאך נויטיג צו רעדען צו א ציוניסטישען קאנגרעס ווע-גען דער נויטווענדיגקייט פון אחדות און סאלידא-ריטעט. מען זאגט, אז די דייטשע צרה האט פער-אייניגט אלע יודען. נאר אויב דאס איז אמת, האט דאס אומגליק שוין זיכער געמוזט פעראייניגען אלע ציוניסטען, ווייל דער עצם זין פון ציוניזם בע-שטעהט דאך אין ווילען צו אחדות פון גאנצען יו-דישען פאלק, און קיין שום יודישע ארגאניזאציע אדער קערפערשאפט האט דעם דאזיגען ווילענס-פרינציפ נישט דערהויבען צו אזא מדרגה. דער דאזיגער קאנגרעס מוז, איינמאל פאר אלעמאל, ערלעדיגען דאס אחדות-פראבלעם פון ציוניסטישער אנשטרענגונג. עס הייסט נישט, אז אלע ציוניסטען מוזען אויף דעמזעלבען אופן דענקען, עס קען און מוז אבער הייסען, אז אלע ציוניסטען זאלען אויף דעמזעלבען אופן האנדלען. איך פאדער נישט קיין אינקוויזיציע, איך פאדער אבער דיסציפלין. דער העכסטער ארגאן פון דער ארגאניזאציע, דער קאנ-גרעס מוז בעשליסען, וואס פאר אנ'אקציע זאל אנגענומען ווערען און אין וועלכער עס זאל קענען מיטארבייטען יעדער ציוניסט מיט זיין גאנצער ענערגיע און לאיאליטעט און זי שטיצען מיט אלעמען וואס ער קען. דאס אננעמען א שקל. דארף בעשליסען דער קאנגרעס, איז גלייכבעדיי-טענד מיט'ן אננעמען די דיסציפלין פון קאנגרעס און די דורך איהם געשאפענע ארגאנען. אויב דער קאנגרעס זאל עס נישט טון, דאן וועט אונזער אויסערן-פאליטישע אקציעס זיין אבגעשאפט. אפשר אויך בערויבט פון זייער ווירקזאמקייט.

דער צווייטער פונקט איז די מאביליזאציע פון דער יודישער עפענטליכער מיינונג. קיינמאל האט דאס יודענטום אלס גאנצעס נאך נישט אזוי אנערקענט, ווי איצט, די אונפערמיידליכקייט פון א"י אלס לעזונג פון די יודישע צרות. א"י איז געווארען די הויפט-האפנונג פון אלע יודען. א"י איז פאר די דייטשע יודען אן ענדגילטיגע און סטאבילע לעזונג. אמאליגע צייטען האט נאך דער ציוניזם געהאט א שטריך פון פילאנטראפיע — דאס לאנד איז געווען בעשטימט פאר קרבנות פון אפ-געשטאנענע לענדער. עס איז איצט געקומען א טיפער שנוי אין דער הינזיכט.

דער דריטער פונקט איז נוגע דער פאזיציע פון יודען אין א"י גופא. נעמען מיר די פראגע פון לעגיסלאטיווען ראט. מיר זענען אפשר געווען צו שטארק אלארמירט וועגען דעם ענין דאס לעצ-טע יאהר, ווען נחום סאקאלאוו האט אפגעגעבען די ערקלערונג וועגען אונזער שטעלונג אין דעם ענין. זייט דעמאלס איז געווארען שטיל און פיל האבען שוין וועגען דעם פערגעסען. עס איז אבער פון די זשענעווער רעגירונגס=ערקלערונגען קלאר, אז דער ענין וועט זיין א זאך פון כסדר'דיגער זארג. די יודען מיט גאנץ קליינע אויסנאהמען בע-טראכט דעם פראיעקט מיט א בייז אויג. מיר זע-נען בעזארגט איבער דער פראגע פון קאנסטיטוצ= יאנעלע ענדערונגען אין א"י מחמת דאס קען אונז שטעמפלען אלס מינדערהייט, א"י דארף זיין דאס לאנד פון יודישען פאלק, וואו עס האט די פא= זיציע פון א פאלק מיט דער נאציאנאלער פריי-הייט, אהן וועלכער דאס לעבען פון א פאלק איז זינלאז.

די לאגע פון יודען אין א"י דארפען מיר נאך בעטראכטען אין פערהעלטניש צו דער ענט-וויקלונג פון די לענדער ארום א"י. פונקט ווי אלע לענדער אויפ'ן נאהענטען מזרח, געפינט זיך א"י אין א צושטאנד פון שנויים. דער דאזיגער שנויים-מאטיוו ליגט שוין אין מאנדאט. א"י דארף ווערען אין דער צוקונפט עפעס אנדערש ווי דאס, וואס עס איז איצט — און געשעהן זאל עס דורך אונזער ארבייט און אימיגראציע.

אויב אין דער ווייטער פערגאנגענהייט איז א"י געווען דאס דורכגאנגס-לאנד פון צפון צו דרום און פערקעהרט, ליגט עס היינט אויף דעם וועג צווי-שען מערב צו מזרח און פון מזרח צו מערב. גוט צי שלעכט, דאס לאנד, מיט וועלכען עס איז פערבונדען אונזער צוקונפט, איז איינס פון די צענטראלע סטרא-טעגישע פונקטען פון דער וועלט. די מענשהייט קען נישט זיין גלייכגילטיג צו דעם, וואס געשעהט אין א"י. מיר בויען אונזער היים אויף דער [illegible] פון די גרויסע וועלט וועגען. האלטען מיר עס געבויט ערגעץ אין א ווייטען ווינקעל, וואלטען מיר געקענט זיין גלייכגילטיג איבער פאליטישע פאר-מולעס און ענדערונגען. דאס קענען מיר אבער נישט אין א"י, אונזער פאזיציע מוז דארט [illegible] זיין געשטארקט און בעווארענט, כדי אונזער פאלק זאל זיין איינגעווארצעלט אין דעם לאנד פון זיין געשיכטע.

דאס אלץ איז פערבינדען מיט פאליטישע פראב-לעמען פון גרויסער קאמפליצירטקייט. אלערערשט, דאס פראבלעם פון אראבער. פיל איז אויפגעטון געווארען דורכ'ן אויסגעצייכנעטן ד"ר ארלאזאראוו. דאס פראבלעם איז אבער בריים און קאמפליצירט און מיר אלע מוזען אפהיטען דאס געפיהל פון פער-אנטווארטליכקייט און אונזער מעסיגקייט אין דעם פרט. מיר שטרעבען צו אן איינגאנג-פרייהייט פאר אונז אליין, פערבונדען מיט אלע מעגליכע פער-פליכטונגען און נוצענס פאר אראבער.

מיר ווילען לעבען אין פריינדשאפט מיט די ארא-בער אין עבר-הירדן און די שכנות'דיגע לענדער, וואו אונזער אונטערנעהמונגס-גייסט און ענערגיע קען ברענגען געמיינזאמען וואוילזיין. מיר האבען פיל וואס פארצולעגען די אראבער פאר'ן נאציאנא-לען אויפבוי, פון וועלכען מיר גענישען אין א"י. עס זענען קליין-פאליטיקער די יעניגע, וועלכע וועלען רעדוצירען אונזער געמיינזאמע בעציהונגען צו די פרובען צו שטערען אונזער ארבייט אין פעלד אדער ארויסצורייסען אונזערע ניי-פערפלאנצטע בוי-מער. זאלען מיר א קוק טאן אויף טויזענד יאהר צוריק, וועלען מיר זעהען ווי מיר קענען לעבען אין פרידען און כבוד מיט די מיטגלידער פון דער גרויסער אראבישער ראסע.

אונזער פאליטישע ארבייט מוז זיך שטיצען אויף דער קאנצעפציע פון א"י אלס פעראייניגונג פון אלע פאקטארען, וועלכע קענען מיטווירקען אין נאציאנאלען לעבען. אין און דורך ארץ-ישראל מוזען מיר פערריכטען די גרעסטע צרה פון גלות, די פאליטישע אונזיכערהייט פון יודישען לעבען. אין און דורך ארץ-ישראל מוזען מיר שאפען דאס, וואס עס פעהלט אמשטארקסטען דעם ווירטשאפט-ליכען לעבען פון יודענטום, נעמליך, אזא ווירט-שאפטליכע גלייכגעוויכט, אז אלע בעשעפטיגונגען און פראפעסיעס זאלען זיך געגענזייטיג ערגענצען און שטיצען. אז אין דורך ארץ-ישראל מוזען מיר אויפבויען אונזער גייסטיג לעבען, געשטיצט אויף דער שפראך פון אונזערע נביאים און דיכטער און אויף די גרעסטע אידעאלען פון דער מענשהייט, דאס צו וואס מיר שטרעבען איז נישט קיין פאלקסטיגער טעריטאריאליזם, דאס איז א פאלקסטימליכע איבערגרינדונג פון יודישען לעבען.

צום סוף דארף דער קאנגרעס בעשליסען וועגען די ריכטליניען פון אונזער פאליטישער אקציע, וואס זאלען געבען אלע פעלקער א קלארען בילד פון דער לאגע פון יודישען פאלק און וועגען ארץ-ישראל אלס רעטונג פאר'ן יודישען פאלק. צוערשט מוז דאס בעגרייפען ענגלאנד, מיר מוזען אפעלירען צום פעלקער-בונד, וואס שטעלט מיט זיך פאר די קווינטעסענץ פון מענשהייטס-געוויסען.

ארץ ישראל איז די לעצטע טעריטאריע.

מיר רופען צו דיר, ציוויליזירטע מענשהייט, העלף אונז, מאך אונז מעגליך אויפצוריכטען אונ-זער נאציאנאלען לעבען און אונזער נאציאנאלע היים.

די אלע גוטע זאכען, וועלכע איהר ערווארט פון אונז, וועלען פערווירקליכט ווערען. אויב מיר יודען וועלען אויפגעריכט ווערען און די גרויסע מאסען וועלען זיך קאנצענטרירען אין א"י אלס נאציע, וואס לעבט אויף איהר אייגענער ערד און בעשליסט וועגען זיין גורל — כדי מיר יודען זאלען זיין צווישען די געזונדע פעלקער, פיזיש און גייסטיג, צווישען די עטיש ריינסטע.

מיר וועלען אייך געבען א ציוויליזאציע און נביאים, אויב איהר וועט אונז געבען א נאציאנאלען ווידערגעבורט אין לאנד פון אונזערע אבות.

ד"ר מעד.
מ. העלער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
צוריקגעקעהרט
8 טראוגוטא 8, טעל. 17989.
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אוו.
פאר פרויען א ספעציעלע ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 81-127
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11-1 און פון 2-3 נאכמ.

ארטאפעדישער אנשטאלט
פראטעזן, גארסעטן, ארטאפעדישע אפאראטן אלער ארט, לייכטע פלאט-פוס-איינלאגען געגען פוס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 81-231

טוריסטיק און לאַנדקענטשאַפט

וועכענטליכע ביילאַגע

דר. מ. שוואַלבע

דאָס בילד פון דער צוקונפט

געוועזן איז עס מיט אַ יאָהר צוועלף צוריק ערך. איך האָב דאַן געוואוינט אין דייטשלאַנד אין רור-געביט, וועלכער איז ווי באַוואוסט צו יענער צייט געווען אָקופּירט פון די פראַנצויזען.

דער דייטשער מיטעלשטאַנד האָט דאַן אונטערן דרוק פון פראַמדע אָקופּאַנט און אונטער זיין קאַמף פאַר ווירטשאַפטליכער זעלבסטשטענדיגקייט, געפיהרט זעהר אַ שווער לעבען. גענוג צו זאָגען, אַז 90 פּראָצענט פון דעם דייטשען מיטעלשטאַנד האָט צו יענער צייט געלעבט כמעט פון אונטערשטיצונגען. זעלבסטפערשטענדליך איז דעם דייטשען אַרבייטער צו יענער צייט אויך נישט בעסער דערגאַנגען. און דאָך — — —

די וואָך האָט זיך געענדיגט און דער אונ-טערדריקטער מיטעלמאַן, דער פערפייניגטער און געקוועלטער אַרבייטער האָט ווי אַראָפּגעוואָרפען פון זיך די איינגעשרומפענע הויט און אויף זיך אַרויפגעצויגען אַ נייע הויט, אַ הויט, אַ געשמעק-טע מיט גרינס, מיט לופט, מיט וואַלד — — —

פון אַלע עקען שטאָט, פון יעדער מויער, פון יעדען ווינקעלע האָבען זיך אַרויסגעריסען מענשען, מאַן, פרוי, יונג און אַלט — אַלעס האָט פאַר זיך געהאַט איין ציל — — —

זון, לופט, דאָס פעלד, דער וואַלד, דאָס דאָרף, — אַ מנהג אַזעלכער ביי די דייטשען: די „וואָכען-ענד" פון שבת נאָכמיטאָג, ביז מאָנטאָג פריה, מוז ער פערברענגען אויסער דער שטאָט און מנהג ברעכט אַ דין — — —

נישט געקוקט אַלזאָ אויף דעם שווערן לעבן, נישט געקוקט אויף דעם שווערען קאַמף פאַר דער עקזיסטענץ, זענען געווען אין קורס, צענדליגער אונטערשטאָטס-צוגען, צענדליגער צופאָהר-טראַמ-ווייען און הונדערטער אַנדערע לאָקאָמאָציע-מכשי-רים, וועלכע האָבען פון זיך אויסגעשפיגען די אַלע מיזענדער שטאָטישע, זיידעס, קינדער, איי-ניקלעך און אור-איינקלעך, וועלכע זענען געקומען פערברענגען די רעשט פון זייער פערהאָרעוועטער וואָך אויפן שויס פון דער אייביג פרישער, שטענ-דיג ליבע מאַמע-נאַטור.

איך האָב בעוואונדערט דאַן דעם מוט פון דעם דייטשען פאָלק און מיט ווייטיג געטראַכט וועגען אונזער שטאָטיש-פערהאָרעוועטען יוד, צי וואָלט עס ביי יודען אויך מעגליך געווען אָט למשל, אַז אַ קרעמער, אַ סוחר'ל, צי אַן אַרבייטער, אַז ער זאָל שבת נאָכמיטאָג פערלאָזען די קראָם, זיין וואַרשטאַט און זאָל מיט האַק און פּאַק מיט ווייב און זויג-קינדער אַרויס אויפ'ן דאָרף?

איך בין זיך מודה; צו יענער צייט האָב איך זיך דאָס נישט געקענט פאָרשטעלען, ווייל געוועזן איז עס מיט צוועלף יאָהר צוריק.

די אידעע פון ספּאָרט און טוריסטיק איז נאָך צו יענער צייט ווייניג געווען אַנטוויקעלט ביי יודען, לכל-הפחות נאָך נישט אין דער מאָס, אַז זי זאָל דערלאַנגען צום בעוואוסטזיין פון דערמאָהנטען עלעמענט.

היינט אָבער ביי דער אַנטוויקלונג פון די ספּאָרטישע און טוריסטישע געזעלשאַפטען, ביי דער ריזען-אַנטוויקלונג פון אונזער געזעלשאַפט, שטייט מיר שוין בעהנטער פאַר די אויגען יענץ דייטשע וואַנדער-בילד, יענע קאַנווע נאָר מיט יודישע פנים'ער — — —

יודען וואַנדערן צום דאָרף, צום וואַלד, צום פעלד, אין זייער וואָך-ענד פערלאָזען יודען זייער שטאָטישע סאַרטעפּוש'טע לופט און גייען צו דער-שפּונג פון פרישע, ריינע און דערקוויקענדע נאַטור-לופט און באמת — — —

קיין פאָלק נויטיגט זיך נישט אַזוי שטאַרק אין ריינער, נישט פערפּעסטעטער לופט, ווי דאָס יודישע.

די קאָלאָניע אין גלאָווגע

איז טעטיג. די קאָלאָניע געפינט זיך אין אַ שעה נאָר געגענד צווישען טריקענע סאָסנע-וועלדער, נאָהענט פון טייך מרוגאַ מיט אַ הערליכער פלאַזשע. עס געפינט זיך דאָרט אַ יודישע און פוילישע ביבליאָטעק. די לעבעדיגע צייטונג אויף דער קאָ-לאָניע קומט פאַר שבת אָוונד, ווי אויך קומען פאַר אָווענדען מיט רייכע אַרטיסטישע פּראָגראַמען. דער אויפענטהאַלטס-פּרייז אין די יום-טוב-טעג פון אויספלוגען איז נאָר 2,60 טעגליך.

היינט איז דער לעצטער טאָג פון אָננעמען איינשרייבונגען אויפ'ן 7 טאָגיגען אויספלוג קיין גדיניע-קאַרוויע.

די איינשרייבונגען ווערען אָנגענומען ביז 10 אָוונד.

אין 1-טען יוד. אינסטרוקטאָרן-לאַגער*)

(קאָרעספּאָנדענץ)

דעם 14-טען אַרום 8 אָוונד זענען מיר אַפּגע-פאָהרען פון וואַרשעווער הויפּט באַנהויף.

די ריזע איז געגאַנגען מאָנאָטאָן און אינטאָנאָביג, בפרט נאָך, אַז מיר לאָזען זיך אויף אומבעקאַנטע וועגען און אומבעקאַנטע שליאַכען און מיר וויסען נישט מיט וואָס אַזאַ אינסטרוקטאָרען - לאַגער שמעקט. אַנהויבענדיג אָבער פון לעמבערג, ווערט די שטימונג, אַ דאַנק דער הערליכער אומגעגענד, וועלכע מיר פאָהרען פערביי, אַ געהויבענע, עולם ווייסט זיך צו די פענסטער און מיר קענען די אויגען נישט אָפּרייסען פון דער נאַטור-הערליכקייט און פון די פערשידענע אַרביגע פּייזאַזשען, וועלכע לויפען פערביי אונזערע אויגען, ווי אַ פּאַנאָראַמע.

מיר פאָהרען אַריין אין דעם הערליכען פּרוט-טאַל און אונזער צוג, אַנהויבענדיג פון דעלאַטין הויבט זיך קריימעסיג, וואָס אַמאָל העכער, קוקענ-דיג זיך פאַראויס אין זיין שמאָלען וועג, וועלכער לויפט אין אַ גלייכער ליניע מיט'ן פּרוט און טיילט אונז פון דער אַנדערער זייט אָפּ פון דער געבירגיגער וואַנד.

מיר מיידען אויס אַ גאַנצע רייהע קורערטער, ווי דעלאַטין, יאַרעמטשע און אַנדערע.

מיט אַמאָל ווערט שטאָק-פינסטער און אונזער צוג רוקט זיך, סאָפּענדיג און פרייכענדיג ווי אַ ווילדע חיה וואָסאַמאָל ווייטער און ווייטער, ביז ער שניידט אַדורך דעם חושך און מיר דערוויסען זיך, אַז מיר זענען אָקאָרשט — וואָס אַדורך געפאָהרען דעם בערימטען טונעל, וועלכער ציהט זיך פון קאַמיען-דאַבאָשאַ, ביז יאַמנע.

וויזט אויס, אַז אונזער צוג האָט געהאַט אַ שווער שטיקעל אַרבייט אַדורכצושלאָגען זיך דורך אַזאַ גרויסען און פינסטערען טונעל און אין וואָר-ראָכטע, רוהט ער אָפּ אַביסעל לענגער, כדי זיך אָפּצוקיהלען דעם שוויס פון זיין אייזערנעם, הייס-אָנגעגליהטען שטערען.

אין וואָראַכטע וואַרט שוין אויף אונז דער קאָמענדאַנט פון דעם לאַגער ה' פּראָפעסאָר יאַר-זשאָמב, וועלכער, קומענדיג צוויי טאָג פריהער, האָט ער שוין געהאַט בעוויזען צו מאַכען אַלע נעם שפּרעכענדע פאָרבערייטונגען. ער זעצט זיך אַריין צו אונז אין צוג און פיהרט אונז צום ענד-ציל פון אונזער רייזע — קיין וואָראָניענקע.

אונזער לאַגער געפינט זיך אויפ'ן העכסטען וואָראָניענקער באַרג, אַכטהונדערט פיר און פופציג מעטער איבערן ים-פלאַך, האַרט ביי דער טשעכישער גרענעץ.

אונזער לאַגער, וועלכער איז ווי בעוואַכט פון מערב-זייט מיט אַ טשעכישער באַרג-קייט, פון מזרח-זייט — מיט די הוצילער בעסקידען, פון צפון-זייט — מיט אַ ווילדער גאָרגאַנען-פּאַס און פון דרום — מיט דעם טשאַנאַהאָרער באַרג-פּאַס, בעשטייט פון אַ פוילישער (הוצילער) כאַלופע און פון אַ רייהע 6-פּערזאָניגע געצעלטען.

מידע פון דער רייזע און פול'ם אַרומקריכען אויף די בערג, ווערען מיר איינקוואַרטירט אין די לאַגערען, ווי מיר פיהלען אָן אונזערע שטרויזעק מיט נאַסלעכען היי און שטרוי און אויפעסענדיג דעם צידה-לדרך, וואָס ס'איז פערבליבען פון דער רייזע, שלאָפען מיר געשמאַק אויף אונזערע געלעג-גערס, חלומ'דיג פון די איבערלעבענישען, וועלכע דער מאָרגענדיגער טאָג וועט אונז ברענגען.

ל. גליקליך, א. סערייסקי.

*) די וואַרשעווער אָפּטיילונג פון דער יודי-שער געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטשאַפט אין פוילען האָט היי-יאָהר איינגעאָרדנעט דעם 1-טען יודישען טוריסטען אינסטרוקטאָרען-לאַגער אין וואָראָניענ-קע, (מזרח-גאַליציען,) אין וועלכען ס'האָבען זיך אויך בעטייליגט די מיטגלידער פון דער לאָדזשער אָפּטיילונג, די ה"ה: גליקליך, סערייסקי און זיל-בערשטיין.

פּוילישע קורערטער

זייערע אייגענשאַפטען און איינריכטונגען

בוסק

בוסק געפינט זיך אין דער קעלצער וואָיע-וואָדשאַפט, די קור-אַנשטאַלט ליגט אַנדערהאַלבען קילאָמעטער ווייט פון דעם שטעטעל בוסק. די לעצ-טע באַהן-סטאַציע איז קעלץ פון דער וואַרשאַווער זייט און שטשוטשין פון דער גאַליצישער זייט.

דער בוסקער קלימאַט איז אַ מעסיגער: אין מאַי 14 גראַד וואַרעמקייט, אין יוני 19 גראַד, אין יולי 18, אין אויגוסט 17 און אין סעפּטעמבער 15.

די שאָטען-וואַרעמקייט פונ'ם טאָג טוט זיך קנאַפּ אונטערשיידען פון דער נאַכט-וואַרעמקייט און דאָס איז איינע פון די הויפּט-מעלות, וועלכע בוסק, אַלס קוראָרט בעזיצט.

בוסק פערמאָגט 13 הייל-קוואַלען אין וועלכעס וואַסערען עס געפינען זיך פאָלגענדע הויפּטבעי-שטאַנד-טיילען: שוועבעל, קוילען-זויער און קאַל-זאַלץ אויסער די בעשטאַנד-טיילען אין קליינערע סכומים, ווי גלויבער-זאַלץ, מאַגנעזיע-יאָד און אייזען.

קורירט, אין בוסק קענען ווערען פאָלגענדע קראַנקהייטען: געלענקען אי זפלייש ריעומאַטיזמען, סיי פרישע און סיי פערעלטערטע, פערשטאַפּטע גע-לענק-ענטציגדונגען, דעפאָרמירונגס - ריעומאַטיזם.

(ווייטער זעה 8-טע זייט)

יודישע גירושים אין דער געשיכטע

פון חיים שוֹיס

וויען רופט צוריק איהרע יודען

פינף יאָהר איז וויען געווען „יודען-ריין". פון 1670 ביז 1675 איז דאָרטען נישט געווען קיין איין יוד פאַר אַ רפואה. אַרויסגעיאָגט זיי ביז אויף איינעם, און אַ סוף, אַן עק!

די אַנטיסעמיטישע פיהרער האָבען געזאָגט, אַז עס וועט זיך אָנהויבען פאַר וויען אַ נייע, גליקליכע צייט, דער גן-עדן אויף דער ערד, אין קליינינקייט, פטור געוואָרען פון די יודען!

אויסגעלאָזען האָט זיך אָבער גאָר פאַרקערט, ווי באַלד די יודען זענען אַרויס פון שטאָט, האָט מען באַלד געזעהן, אַז עס טויג נישט, אַז עס געהט אַלצדינג באַרג-אַראָפּ, אַז מ'איז בעגאַנגען אַ גרוי-סען פעהלער, וואָס מ'האָט זיי אַרויסגעטריבען.

דער האַנדעל האָט זיך אָפּגעשטעלט, סוחרים האָבען זיך גלייך אָנגעהויבען בעקלאָגען, אַז די גע-געשעפטען געהען נישט, אויך די שטאָט-פערוואַל טונג איז געווען אויף צרות. וואָרים זי האָט פער-שפּראָכען דעם קייזער צעהן טויזענד גילדען אַ יאָהר פאַר די שטייערען, וואָס ער האָט אַריינגענומען פון די יודען, און אַז עס האָט זיך אָפּגעשטעלט דער האַנדעל איז נישט געווען פון וואָס צו צאָהלען, האָט מען געמוזט אַרויפלייגען ביגע שטייערען אויף די איינוואוינער, איז דאָס שוין אַפילו די פערביי-סענע שונאי ישראל אויך נישט געפעלען געווען. זיי האָבען געוואָלט פיינט האָבען די יודען, אָט אַזוי, פריי, אָבער נישט פערלירען דורך דעם קיין געלט. פון קעשענע.

קיינעם אָבער האָבען יודען אַזוי שטאַרק נישט אויסגעפעהלט ווי די הויכע בעאַמטע אין דעם קייזערס פינאַנץ-מיניסטעריום, דאָרטען איז מען פשוט געווען פערצווייפעלט. נישט געווען מעגליך אויס-צוקומען אָהן יודען, און כסדר זענען געווען מל-חמות. כסדר האָט מען געדאַרפט געלט און פּראָ-וויאַנט, און אָהן יודען האָט מען זיך נישט גע-קאָנט אַ דרעה טון אין אַ פינאַנציעלער ענ"ים.

די קייזערליכע פינאַנץ-אָפּטיילונג האָט געזעהן אַז ס'איז שלעכט, און זי האָט דערלאַנגט אַ פּעטיציע צו זיין מאַיעסטעט דעם קייזער, אין דער דאָזיגער פּעטיציע האָט זי געמאַכט אַש און בלאָטע פון אַלע בעשולדיגונגען געגען די יודען און געבעטען דעם קייזער, אַז ער זאָל נישט וואַרטען און זיי גלייך רופען צוריק.

דער קייזער איז אָבער געשטאַנען אונטער דעם איינפלוס פון זיין פרוי, און ער האָט אין אָנהויב זיך נישט געלאָזט בויגען, דאָ איז דער טעאָלאָגישער פאַקולטעט פון ווינער אוניווערזיטעט געקומען צו-הילף דעם פינאַנץ-מיניסטעריום טעאָלאָגען, גע-לערנטע גלחים זענען מעיִשען וואָס לאָזען זיך לייכט בויגען, זיי טייטשען אויס די פּסוקים לויט ווי דער ווינט בלאָזט, און אַז דער ווינט אין די הויכע קריי-זען פון דער רעגירונג האָט געבלאָזען פאַר די יו-דען, האָבען זיי זיך אויך איינגעשטעלט פאַר זיי.

מ'האָט אַזוי לאַנג געפּיהרט אַן אַגיטאַציע פאַר די יודען ביז אין איין שעהנעם טאָג פון יאָהר 1673 דריי יאָהר נאָכ'ן גרויסען גירוש, זענען אין אַ שטעטעל אין מעהרען צוזאַמענגעקומען צוויי פער-טרעטער פון דער רעגירונג און איין פערטרעטער פון די יודען און אָנגעקניפּט פערהאַנדלונגען וועגן אַריינלאָזען ווידער יודען אין וויען, די פערהאַנד-לונגען האָבען זיך געצויגען און געצויגען און נישט געפיהרט אויפ'ן שטעל צו קיין ממשותדיגע רעזולטאַטען.

אין אַ יאָהר אַרום האָט מען פאָרטגעזעצט די פערהאַנדלונגען אָבער דעם מאָל שוין אין וויען גופא. אין געהיים, בסוד סודות האָט מען געבראַכט אין שטאָט פיר יודישע פערטרעטער און זיי געהאַל טען אין פערבאָרגעניש אין גאָרטען פון איינעם אַ הויכען קייזערליכען פינאַנץ-בעאַמטען דורך אַגב, האָ טשוין אויך אַביסעל פריהער פאַסירט, אַז מ'האָט געבראַכט עטליכע יודען אין געהיים אין וויען, מ'האָט זיי עפּעס בעדאַרפט פאַר אַ געוויסע פינאַנ-ציעלע ענין, און מ'האָט זיי בעהאַלטען ביי איינעם אַ הויכען בעאַמטען אַז קיינער זאָל נישט וויסען.

הכלל, צוויי יאָהר האָבען זיך געצויגען די פערהאַנדלונגען ביז עס האָט סוף כל סוף זיך איינ-גענעבען, דער קייזער האָט אמת, נישט אויפגעגעבען זיין אָבייגונג קעגען די יודען, און די קייזערין אוודאי נישט; אָבער די זשעדנעקייט נאָך יודיש געלט האָט איבערגעשטיגען אַלצדינג, און ס'איז געקו-מען צו אַ פשרה. מ'האָט ערלויבט די יודען זיך ווידער בעזעצען אין וויען. אָבער צוערשט האָבען זיי געמוזט איינצאָהלען דריי הונדערט טויזענד גול דען פאַר אַריינלאָזען זיי אין שטאָט, און דערנאָך האָבען זיי געמוזט צאָהלען יעהרליך אַ ראַטע פון צעהן טויזענד גולדען פאַר דעם רעכט זיך דאָרט ווייטער אויפצוהאַלטען.

וואָרים נישט וואויגען אין וויען, ווי מיטביי-גער, האָט מען ערלויבט די יודען, נאָר מ'האָט זיי געדולדעט, זיי געלאָזט זיך דערווייל אויפהאַלטען דאָר-טען. קיין יודישען ישוב, קיין יודישע געמיינדע גרינדען אין וויען האָט מען נישט ערלויבט. מ'האָט נאָר געלאָזט דאָרטען זיך בעזעצען איינצעלנע יודען, גרויסע גבירים, וועמען מ'האָט געדאַרפט האָבען. אָט די עטליכע רייכע יודען האָט מען געדולדעט פאַר גאַנץ הויכע שטייערן, וואָס זיי האָבען גע-מוזט צאָהלען.

אין אַ קורצער צייט אַרום, ווי עס זענען געקו-מען די עטליכע גבירים, האָבען גענומען קומען נאָך יודען און זיך בעזעצט אויף שטענדיג אין ווין. מ'האָט פאַר זיי נישט געעפענט דעם גרויסען טויער פון שטאָט, נאָר מ'האָט זיי אַריינגעלאָזען דורך אַ היטנטער-טירעל, אָט אַזוי. אין מורא און אַביסעל אין געהיים, האָבען נאָכ'ן גרויסען גירוש זיך אַריינ-געשלייכט די ערשטע יודען אין דער קייזערליכער הויפּשטאָט. דאָס זענען געווען יודען, וועמען די רע גירונג האָט נויטיג געהאַט, אָהן וועמען זי האָט נישט געקאָנט פיהרען איהרע מלחמות און מלחמות זענען געווען דאַן כמעט גאָר אָהן אַן אויפהער.

די פערטריבענע יודען זענען מעהר נישט צו-ריקגעקומען, זיי האָבען זיך צעשפּרייט איבער דער וועלט און געבליבען דער דאָ, דער דאָרטען. געקו-מען קיין וויען זענען יודישע גבירים, מיוחסים, פון רייכע פאַמיליעס, וועמען עס האָט געצויגען קיין וויען צו מאַכען דאָרטען גרויסע געשעפטען.

אָבער באַלד האָט זיך געענדערט די לאַגע, עסטרייך, וועלכע האָט געדולדעט אין דער הויפּט שטאָט בלויז מאַנכע יודישע גרויסהענדלער פון איהר אייגענעם לאַנד, איז באַלד געווען געצוואונ-גען צו געבען והאַלירעכט אין וויען צו ווילד-פרעמדע יודען פון די מזרח-לענדער.

צייט מיט יאָהרען האָבען זיך דעמאָלט געצויגען די מלחמות צווישען עסטרייך און טערקיי. ביז מ'האָט צום סוף אין יאָהר 1718 געשלאָסען פריי-דען, איין בעדינג פון אָט דעם פרידען איז געווען, אַז טערקישע אונטערטאַנען מעגען וואויגען אין אַלע מדינות פון דעם עסטרייכישען קייזער. די רעכט פון די טערקישע אונטערטאַנען זענען געגאַנגען אין עסטרייך נאָך ווייטער, ווי דאָס רעכט צו וואוינען זענען אַ חוץ דעם נאָך געווען פריי פון אַ סך שטייערען. די טערקישע אימפּעריע איז דעמאָלט אין אָנהויב 18-טען יאָהרהונדערט געווען אומגעהייער גרויס. כמעט אַלע ספרדישע יודען זענען דאַן געווען די אונטערטאַנען פון דעם טערקישען סולטאַן, האָבען אויך ספרדישע יודען אָנגעהויבען זיך בעזעצען אין וויען און די רעגירונג האָט זיי אין קיין זאַך נישט געשטאָרט שטערען.

אַזוי-אַרום האָבען אין 18-טען יאָהרהונדערט זיך אָנגעהויבען וואַרפען אין די אויגען אויף די גאַסען פון וויען גאָר אַ נייער סאָרט יודען, טונקעלע מיט טורבאַנען, אויף די קעפּ און אַנגעטון אין בונטע פאַרביגע אָריענטאַלישע קליידער, אָט די אָריענטאַ-לישע יודען האָבען זיך צולייגט אין וויען ווי ביים גלך אין ווייגאָרטען, וואָרים מ'האָט אויף זיי נישט געטאָרט אָנווענדען די אַלע אויסנאַהם-געזעצען וואָס האָבען געגאָלטען פאַר די עסטרייכישע יודען.

איז דאָס דעמאָלט געווען זעהר טשיקאַווע, עסטרייכישע יודען, אונטערטאַנען פון דעם עסטריי-כישען קייזער האָבען נישט געטאָרט זיך אויפהאַל-טען אין וויען, סיידען מיט אַ ספּעציעלער ערלויב-ניש, טערקישע יודען אָבער האָבען געמעגט דאָר-טען פרײַאַנק און פריי וואוינען און האַנדלען און טון וואָס זייער האַרץ גלוסט.

יודען פון אַנדערע לענדער האָבען געגומען קומען קיין וויען, — און פון דאַן אַן איז שוין וויען נישט געווען אָהן יודען.

—=(::)=—

לאנדאן ביים ברעג פון ים

(ענדע פון דער 3־טער זייט)

קלוב פון פאלא שפיל א. א. וו. א רייה ספארט-שפילען, קאנקורסען, וועלכע עס האבען זעהר גע שיקט איינגעארדענט די דארטיגע אונטערנעהמער, דאס אלץ זענען געווען אטראקציעס פאר די ענג-לישע דזשענטעלמענער. דער קאפּילערסטער אין דעם יאהר קלוב אין טוקע „קאזאנאווא" האט צוליב די געסט איינגעארדענט ארויסטרעטען פון ארטיסטען פון וועלט-בארימהטקייט. דער בלויער זאל פון דעם דאזיגען קלוב איז אויסגעפוצט געווארען מיט אן אונגעווענליכער דייכקייט און געשמאק, און איז גע ווען איבערפולט פון געסט כמעט אויסשליסליך ענגלישע.

„דאס קליינע, ליבע ענגלאנד", וועלכעס עס קאנען שאפען ענגלענדער אומעטום, וואו עס זאמ לען זיך צוזאמען מעהר ווי 10 ענגלענדער, איז אויסגעוואקסען איצט אויף דעם צפון-ברעג פון פראנקרייך אין א מין ענגלישער קאלאניע, די מיט גלידער פון דער קאלאניע האבען זיך געפיהלט דא ווי אין דער היים. די ענגלישע געזעלשאפט איז דא רעפרעזענטירט געווארען דורך אלע קלאסען, איינהאלטענדיג דעם געוועגליכען דיסטאנס צווישען זיך, דעם דיסטאנס, וואס טיילט אפ דעם עלעגאנ טען „פאלאס" ביים ברעג ים, פון אנ'ארימען גע פעלט, וואס איז אויפגעשטעלט אויף דעם זאמד.

—=)::(=—

פוילישע קור-ערטער

(ענדע פון דער 7־טער זייט)

מען, פאדאגרע, סקראפול־אויסשלאגען און כירורגי שע שווינדזוכטען.

אויסערדעם היילט מען אין בוסק כמעט אלע ארט הויט־קראנקהייטען, פעטלייביגקייט, פערשטא פּונגען פון די אויבערשטע טיילען פון די אטעם־ארגאנען, גאל־ווענ, נערוועז־זייטאגען, ווי איש־יאס, הארץ־בעוועגונגען, נעווראסטעניע, געשלעכט ליכע אימפּאטענץ א. ד. ג.

נאך בוסק קענען נישט פאהרען קראנקע אויף עצטצינדונגען מיט העכערער טעמפּעראטור, בלוט־שטורצען פון לונגען, הויב־מוטער און אנדערע ארגאנען, לונגען־שווינדזוכט, לונגען־ערווייטע רונג אין ארגאנישע הארץ־פעהלערען.

אויסער די באד־אנשטאלטען 1, 2, און 3, קלאסען געפינט זיך אין בוסק א הערליך שיינער פארק. קולטיווירט אויפ'ן מוסטער פון די גרעסטע אויסלענדישע קור־ערטער און וועלכען עס קומען פאר צוויי מאל טעגליך פון 8 ביז 10 אינדערפריה און פון 4 ביז אווענט קאנצערטען, א קינא, א טעא־טער, א קור־זאל פאסט־ און טעלעגראפען־אמט א. ד. גל.

דער קור־סעזאן אין בוסק דויערט פון 1־טען מאי ביז'ן 31־טען סעפטעמבער. די יעהרליכע פרע־קווענץ איז ביז 8 טויזענד מאן.

די בוסקער קור־אנשטאלט געהער די רעגירונג און אונטערליגט דעם געזונדהייטס־דעפארטאמענט ביים אינערן־מיניסטעריום.

—=§§§[]§§=—

פארק „העלענאוו" — פארק „העלענאוו"

שבת, ד. 26 אויגוסט ד. י. 4 נאכמיטאג

גרויסע זומער-רעדוטע פון דער פרעסע

פערבונדען מיט א גרויסען — 10 א זייגער אווענד

ספארט-פעסטיוואל א מאסקען-באל

אין גארטען און אויפ'ן זאל.

12 ביינאכט — גרויסע ארטיסטישע רעוויע מיט'ן אנטייל פון ארטיסטען פון די שטאט-טעאטערס:

Mellerville און טאנץ-דועט Tomska, Niedziałkowska, Chojnacka, Szubert, Macherski.

אויסערדעם וועט אויפטרעטען דער בעריהמטער שטערן פון די אמעריקאנער ביהנעס Michał Michalesko ווי אויך די בעריהמטע זינגערין Betty Semionow

וועלכע וועלען זינגען א רייה שלאגערן אין דער ענגלישער שפּראך. קאנפערענסיער: B. Stefański פון לאדזשער ראדיא.

קלאנג-קינא CAPITOL

היינט פרעזענטירען מיר דאס מייסטערווערק פון ERNEST LUBICZ

„גארדענע נעץ"

אין די הויפּט-ראלען: Miriam Hopkins, Kay Francis, Herbert Marshall

אנהייב פון די סעאנסען אין גנוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12.30 בייטאג. נעכסטער פּראגראם: „ליציטאציע פון ליבע".

Z pełnemi prawami (Kategorja A)

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

I PRYWATNA SZKOŁA POWSZECHNA

Marji Hochsteinowej

Wólczańska 23

tel. 214-27

די קאנצעלאריע נעהמט אן די איינשרייבונגען פון 9—14 און פון 17—19.

בעמערקונג: צוליב'ן גרויסען צופלוס פון נייע שילע-רינס, ווערען געעפענט צוויי פירטע קלא-סען. אין וועלכע ס'ווערען צוגענומען שי-לערינס נאכן ענדיגען א פאווזשעכנע שולע

ווערקשטאט שירמס פון — און שפּאציר-שטעקענס ס. פייגענבוים לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפּפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פּרייזען. נעהמט אן אלערליי רעפּאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

שיי־טלען מיט פּאריזער שרינדען און פארטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע און מאניקור ביי קערש, סקווערא־ווא 15

אלע מוזען וויסען, אז... די אלעמען גוט-באקאנטע כעמישע וועשערייי־פארבעריי פון 1. שט. פּיעטריקאווער 21 אונטער פירמע א. ווידראווסקי איז איבערגעטראגען געווארען אויף פּיעטריקאווער 51 פיליע: פּיעטריקאווער 10 (די געוועזענע אין הויף) אונזער דעוויז: בעסטע אויספיהרונג! ביליגסטע פּרייזען! קומט, איבערצייגט זיך! נערענקט אונזערע נייע אדרעסען! פּיעטריקאווער 51 און 10.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

א צימער אלס סובלאקאטאר אין דער געגענד פון אלטשטאט ביז'ן באלוטער מארק ווערט געזוכט. אפערטען אין אדמ. אונטער „צימער". 4349

איך זוך אנ'ארט צו שלאפען ביי א יונגנמאן, וואס האט א צימער מיט א בעזונדערן איינגאנג. אפערטען אונטער ליטערע „H" אין אדמ.

אנ'אינטעליגענטע און ענערגישע פריילין (ט'קאן אויך זיין א יונגערמאן) וואס שרייבט שנעל אויף א מאשין און בעזיצט מינדעסטענס 3 הונדערט זלאטעס בעקומט א גוטע און זיכערע ביורא-בעשעפטיגונג. מיט אפערטען זיך ווענדען: Łódź, skrz. pocztowa 362

א טיכטיגע שניידערין מיט אייגענע מאשינען נעהמט אן צו נייהען פערשיד. קליידער לויט די נייעסטע מאדעלען צו די ביליגסטע פּרייזען. זגערזשער 74, פארטער. 4350

Wzorowa Prywatna Szkoła Powszechna z Przedszkolem Marji Wesołkówny, ul. Ewangielicka 2 (dawn. Piotrkowska 84) przyjmuje zapisy dzieci od klasy I do VI włącznie. Czesne znacznie obniżone.

א שטעפּער-געזעלען א פּאמאצניק-ריכטעווער ווערט געזוכט ביי זאלצבערג, פּולנאצנא 19. 4346

א קוואלישטריקער-ארבייטער ווערט געזוכט אויף פּצ-דע קראסט ביי מעלער, אגראדאווא 9. 4345

א קוואליפיצירטע פּערקוּפּעררין ווערט געברויכט אין שיך-געשעפט פּיעטרי-קאווער 28, זאלצבערג. 4347

עס ווערט געזוכט קוואליפיצירטע האנדנייהערינס צו סוויטערס, זגערזשער-גאס 43/45, יערזאלימסקי. 4348

פּאמאצניקעס צו צוקערלעך-קאכערס ווערט געזוכט אין צוקערלעך = פאבריק „ארקאדיא". אגראדאווא 13. 4351

צו פערמיטען א לעצט צימער פראנט, פארטער פאר 2 יונגעלייט אדער פריי-ליינס, עווענטועל אויף א פּראצאווניע. צו ערפאהרען ביי לייזעראוויטש, אגרא-דאווא 1. 4333

אנ'ענצעלנע שטוב עווענטועל א שטוב מיט א קיך ווערט פון זאפארט געזוכט, נישט אלס סובלאקאטאר. אין דער גע-געגנד פון בזשעזשינער גאס ביז פּולנאצנא גאס און די זייטען גאסען. אפערטען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג אונ-טער „P. W."

חדר בית-תורה עם גן-ילדים

לאדז, זשעראמסקיעגא (פּאנסקא) 9

מאכט בעקאנט, דאס נאך א גרינדליכען רעמאנט און מיט נאך פיל אויסבעסערונ-גען, הן אין למודי קודש הן אין למודי חול, מיט גוטע מלמדים און לעהרער-פערסאנאל. ס'ווערען אנגענומען תלמידים אין אלע מחלקות און אויך אין גן-ילדים. — די צופרידענהייט איז געזיכערט. — צוליב'ן קריזיס הנחה-פּרייזען. די לייטונג. 4222

כירורגישער קאבינעט Dra med. M. Kantora

איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5 טעל. 112-22

נעהמט אן פון 1—3 און פון 6—8 אוו. רעטשניצע-פּרייזען.

רעטשניצע זגערזשער 17

נעהמט אן קראנקע אין אלע ספּעציאליטעטן פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט. וויזיט 3 זל.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאליסט פאר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 — 1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

א טיכטיגער יונגערמאן,

געארבייט אין דער טעקסטיל-בראנזשע, זוכט וואס עס זאל נישט זיין פאר א בע-שעפטיגונג פאר א גאנץ קליינעם לוין. אפערטען אין אדמ. פאר „L. P. 100".

Dr. med. S. Kantor

ספּעציאליסט פאר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

וואוינט יעצט אויף 90 פּיעטריקאווער 90

טעל. 129-45

נעמט אן פון 8—2 בייטאג און 5—9 אוו.

יעדע האנדעלס-פירמע דארף דאס אונבעדינגט וויסען!! אז דרוק-ארבייט מוז מאדערן, שעהן און עסטעטיש אויסגעפירט ווערען, דעריבער בעשטעלט נאר אין די בעוואוסטע דרוקעריי

בראמבערג און בוים

פּילסודסקיעגא 55, פּראנט

פּארמולארען, רעכנונגען, בריפּ-בויגען, קוויטאנציעס, עטי-קעטען א.ד.ג., ווי אויך פער-לאבונגס- און האכצייטס-קארטען ווערען שנעל און פּינקטליך אויסגעפיהרט.

בעמערקונג: צום בעפארשטעהענדען סעזאן. א גרויסער אויסוואהל פון די שענסטע וואונש-קארטען.

אנאנסען-פּרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר.	פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר.	אין דער זייט שפּאלטען
אין טעקסט—40	—60	4
זאכ'ן טעקסט—12	—18	

אויסער דער שטאדט 50 פּראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פּראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפּאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פּרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פּראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פּעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.